

HÀNG RƯỢU SAINT RAPHAËL

TỔNG ĐẠI LÝ COI VIỆN ĐÔNG

Saigon, — 33, đường Amiral-Page, 33. — Saigon

Muốn cho đừng phủ thọ khương ninh hãy hỏi mua trong các nhà hàng, các nhà hội và các nhà bán rượu lẻ, thứ rượu

Saint Raphaël

Là rượu nho trồng hảo hạng để tráng miệng rất mỹ miều và dễ khai vị rất mau lẹ. Sự hiệu nghiệm trời hơn hội nhân các thứ rượu khác làm ra bảo lâu là Quinquina, v... v...

RƯỢU ĐÈ TRẮNG MIỆNG RẤT QUÍ, MÙI THƠM THO

Tổng đại lý của hãng rượu Saint Raphaël, 33, đường Amiral-Page, Saigon, bán ra nguyên thùng ở bên tây gói qua, hoặc đem đến nhà khỏi tốn tiền, hay là gói theo tàu trả bạc mặt. 12 ve giá là 24 quan, 24 ve giá là 42 quan, gói theo nhà giấy thép đến đó trả tiền lấy đồ thì là 5 ve giá 20 quan, gói đến mua tại hãng 6 ve 21 quan

CÓ BÁN LẺ TRONG CÁC TIỆM BÁN ĐỒ GIA VI

Muốn mua cho đừng thứ đồ tồi ở bên chánh gốc gói qua, xin quý khách hãy mua thứ rượu nho thiết của hãng Saint Raphaël, mà mấy cái chai có bao một cái cuốn sách có ba thứ chữ làm riêng cho đời Đông-dương, những chai đó có dán nhãn hiệu dưới đây.

INDOCHINE FRANÇAISE

Versez à ton Boudoir ce vin délicieux
Si tu veux que plus tard il te rende aux cieux

Ta tưởng phải rao cho quý khách đừng tưởng: Nhân số lỏng đại lý đời Viên-đông có giao kèo cùng bên Chánh-quốc một mình bán rượu Saint Raphaël, nên cấm không ai có phép mua rượu Saint Raphaël ở bên đem qua đây mà bán mà không có dấu chứng tại tòa và dấu hành y theo luật buôn.

Saigon, Imp. Commerciale, C. ARDIN ET FILS.

Le Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Nguyễn Chánh Sát

NÔNG-CÔ MİN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 茗 談

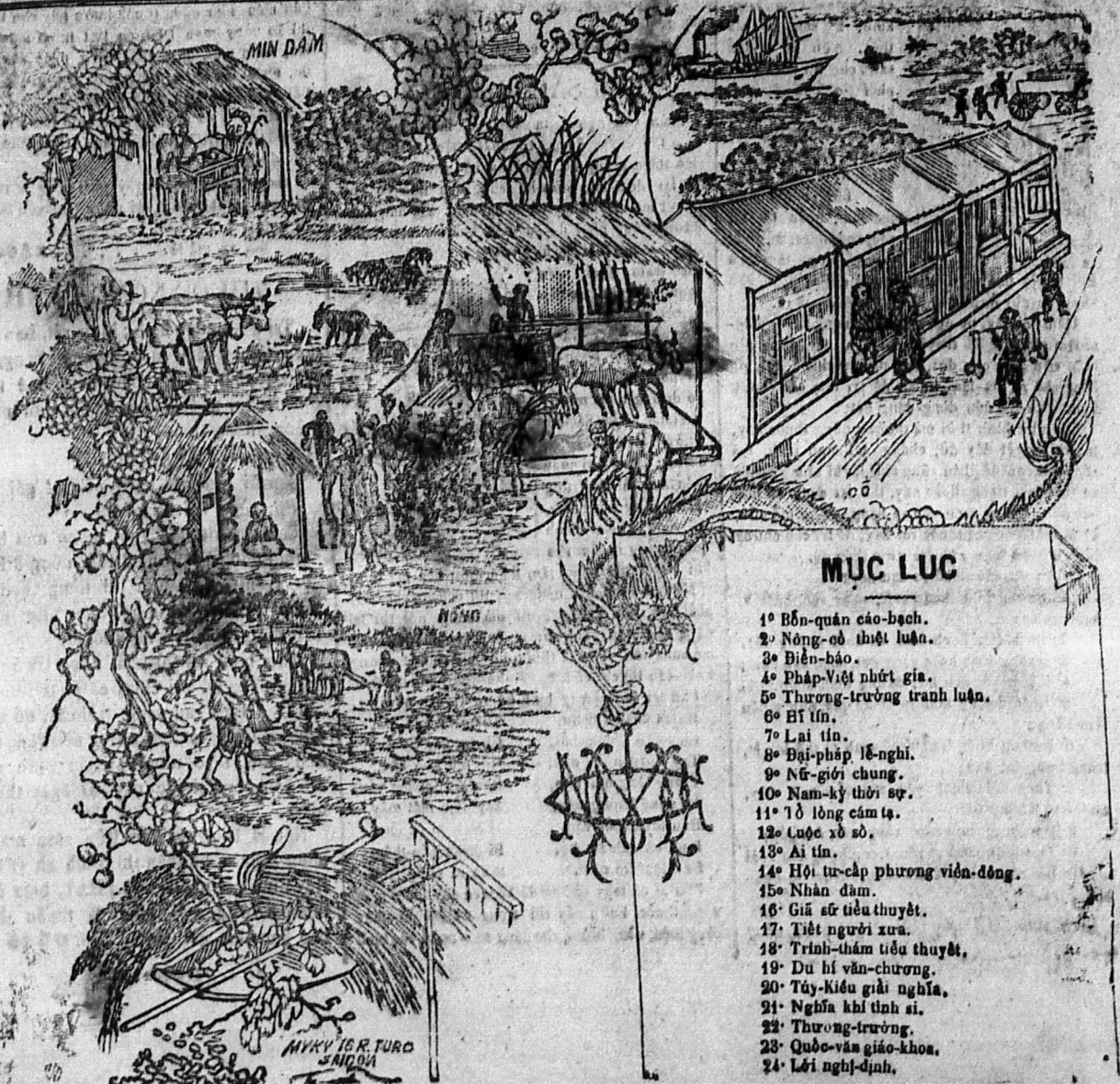
ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG	
Một năm.....	5 00
Sáu tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15
ABONNEMENTS Frances et Colonies	
Un an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00
Les abonnements sont payables d'avance	

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

SỐ 10	Chức nhóm:	5 Avril 1917
NĂM THỨ 16	F. CANA VEGGIO	ngày 14 tháng hai
		nhuân năm Đinh-Ti
Đại biêu:	Chánh chủ bút:	Chủ sự:
NGUYỄN-TỬ-THỨC	NGUYỄN-CHÁNH-SÁT	THÁI-KY-SƠN

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES
La ligne de 0m065 de large... 10 20
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.
RAO BẢO
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gửi thư, hoặc đến tại Bồn-quản mà thương nghị.

MỤC LỤC

- 1° Bồn-quản cáo-bạch.
- 2° Nông-cô thiệt luận.
- 3° Điện-báo.
- 4° Pháp-Việt nhứt gia.
- 5° Thương-trường tranh luận.
- 6° Bí luận.
- 7° Lai tin.
- 8° Đại-pháp lễ-nghi.
- 9° Nữ-giới chung.
- 10° Nam-kỳ thời sự.
- 11° Tô lòng cảm tạ.
- 12° Cuộc xô xô.
- 13° Ai tin.
- 14° Hội tư-cáp phương viên-đông.
- 15° Nhân đàm.
- 16° Giả sử tiểu thuyết.
- 17° Tiết người xưa.
- 18° Trình-thám tiểu thuyết.
- 19° Du hí văn-chương.
- 20° Tây-Kiểu giải nghĩa.
- 21° Nghĩa khí tinh si.
- 22° Thương-trường.
- 23° Quốc-văn giáo-khoa.
- 24° Lời nghị-định.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỒN

Phẩm mà đơn-bà khác hơn đơn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kinh, 2° sanh-đế mà thôi. Nên hệ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kinh đều đặn. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho được, lý là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lực-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày dựng phương thuốc máu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hàng giờ liền cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm hườn để trị cho các chứng bệnh đơn-bà đều dùng được hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà có thai mà uống thuốc này, thì lại được an thai bảo sản, chứng sanh con ra được mạnh mẽ nữa, lý là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đơn-bà hiệu nghiệm như thần.

Chỉ trị các chứng kể ra sau này:

- 1° Đường-kinh hoặc trễ, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;
- 2° Bạch-dãi, Bạch-đầm, ra hoả không dứt;
- 3° Đường kinh hoặc vàng đục, hoặc đen bám;
- 4° Khí huyết đều hư, đường kinh không có;
- 5° Hoặc đường kinh ra nhiều quá, như muốn làm băng;
- 6° Đường kinh đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
- 7° Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu;
- 8° Đau lưng, mỏi gối, vàng mắt, ốm yếu;
- 9° Thái động chẳng yên, trong bụng đau hoải;
- 10° Bề rớt ở huyết mà đau, hoặc là-nhau không ra.

Cách dùng: Mỗi ngày phải uống 1 hườn, uống

với nước trà. Còn đơn-bà đẻ thì phải dùng nước dãi con út mà uống với thuốc.

CỬ AN: Những đó sông-sít, lạnh lẽo, cũng là đó rang-nướng, nóng này, độc-dịa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1\$ 00

KIM-SẮC-BỒ-HUỒN

Phẩm con người ta sanh ra, mỗi người đều bẩm thọ chẳng đồng, từ chất khác nhau, kể thì tiên thiên chẳng đủ, người lại hậu-thiên kém hao. Và lại đơn-ông, đơn-bà cũng đều nhờ có khí-huyết mà đường lấy sự sống, còn khi-âm, khi-dương cũng phải do sự tiêu hoà mà mạnh mẽ, nếu bởi bề thái cách, thì trăm bệnh đều sanh. Bởi vậy cho nên người xưa có bài châm giữ mình lúc chưa có bệnh, người quân-tử lại phải biết phương bổ dưỡng thân mình.

Thuốc Kim-Sắc-Bồ-Huồn của tiệm tôi đây, đã sắp đặt các vị quân thần tâu rừ nên trông cách, chẳng nóng làm, mà cũng không mạnh quá, miêng là làm cho khí huyết sung túc, tâm thận điều hòa mà thôi.

Nếu có bệnh mà uống nó, thì chứng chỉ cũng phải hết, còn không bệnh mà uống nó thì lại được sống lâu, sanh con nhiều, trông mình mạnh mẽ sung túc, thiệt là thuốc hay bực như, trong hoán-cầu thì chỉ có Kim-Sắc-Bồ-Huồn này mà thôi.

Chỉ trị các chứng bệnh kể sơ ra sau này:

Thân thể gầy ốm, Chiêm bao đi tỉnh, Hơi thở khó khê, Đêm ngủ chẳng yên, Xây xẩm mặt mày, Thận kém óc lỏng, Bị đưng bán thân, Sanh ra nóng lạnh.

Như ai có mấy chứng kể trên đây, phải mau uống thuốc hườn này thì trong 24 giờ đã thấy công hiệu; uống lương cho được năm ngày, các bệnh

đều hết, thân thể tráng kiện, mạnh mẽ như xưa. Như vậy ông-già, bà-cà khí huyết đã suy, tinh thần bao kém, ăn uống không được, bệnh hoạn liên niên, như uống thuốc hườn này cho thường, thì 30 ngày mau tiêu, da thịt mịn màng, sống lâu, thêm tuổi, tinh thần càng ngày càng vững lại, phần lão hườn đóng, thì chẳng phải thuốc tiên, song thể gian cũng được.

Xin các vị có mua thì phải nhìn cho kỹ cái hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG có hình ÔNG-PHẬT, kéo làm đó giá.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày phải uống 2 lần, sau ăn cơm rồi thì uống với nước trà, mỗi lần uống 10 hườn.

Mỗi ve giá là..... 2\$ 00

THUỐC NÓNG LẠNH

Trị bệnh nóng lạnh; bệnh rét, ban bạch, ban điều, cảm mạo thương hàn, phát nóng, phát lạnh, hoặc nóng mê mang, nhức đầu, miệng khô, tứ chi mỗi mệt, ăn uống không tiêu.

CÁCH DÙNG:

Người lớn mỗi ngày uống 1 gói là 14 hườn, uống với nước trà.
 Còn con nít một tuổi, uống một hườn, 2 tuổi uống 2 hườn, 3 tuổi uống 3 hườn. Con nít mấy tuổi thì uống theo mấy hườn, tới 14 tuổi uống theo như người lớn đúng 14 hườn mà thôi.

Như bệnh rét thì phải uống trước hơn 2 giờ đồng hồ khi chưa có phát rét.

CỬ AN; rau sống, trái cây, đồ nguội lạnh, thì mấy món đó chẳng nên dùng tới; nếu làm theo như vậy đau bệnh nặng thì nào uống thuốc này vài ngày thì hết bệnh.

Người thường mỗi bữa sớm mai cứ uống 3 hườn bổ thân thì bình an vô sự. Hãy nhìn cái nhãn ÔNG-PHẬT, hiệu Nhị-thiên-Đường mới phải là thuốc thiệt, kéo làm thứ giá, giá mỗi gói 0 \$ 10.

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK DẦU LỬA « HUÊ-KY »

Hiệu: COMET. — RÈ QUAT hay là SAO CHOI.
 COCK. — CON GÀ.
 EAGLE. — CON Ó.

Trữ tại Hàng « HUÊ-KY » Standard Oil Company of New York
 Đường d'Adran số 3 Saigon và các tiệm Đại-Lý của hàng ấy khắp các nơi trong Lục-châu.
 Khi nào dùng thử nó rồi thì chắc muốn dùng nó luôn.

Mua đất

Có người muốn mua 1 sớ đất khẩn còn hoang vu tại miêng Bac-lien, Cà-mau chừng 1.000 mẫu sập lên. Ai có đất như vậy muốn bán thì xin đến tiệm Quang-Huy, 54 rue Viénot Saigon, mà thương nghị giá cả, hoặc viết thư.

TIỆM Nữ-công-Thanh

Madame Trân-quang-Nghiêm mua bán hàng tàu bày tám năm nay; ngày nay nghĩ hàng tàu là đồ ngoại quốc, nên tin cuộc giúp nghề nghiệp nước mình, bèn gọi thợ ra Bac-Ky mua nhiều thứ hàng bông bành như là xuyến, khăn, nhiều loại lược lông, nhiều thứ tốt và chắc hơn hàng Tàu, và lập một tiệm mới gọi là Nữ-công-thanh, tại chợ mới Saigon, đường Espagne số 82, dựa bên Lục-tịch khách-lầu.

Trong tiệm cũng có bán xuyến lãnh hàng Tàu nhuộm Bentre và Govap, có bán hàng Tây, hàng Nhật-bồn, vân vân.

Có thợ may sáng sủa.
 Chư-vị Lục-châu ai muốn mua gởi thư đến thì sẽ gởi hàng; giá rẻ và hàng tốt, hoặc đặt may thì sẽ làm kỹ lưỡng.

SALON DE COIFFURE

TIỆM CỤP TÓC HIỆU VĂN-THÊ
 261, rue des Marins, 261, Cholon

Kính lời cùng chư khách-quan đặng rỏ: tiệm tôi mới sửa lại ở đường Thủy-bình, môn-bài số 261, Cholon.

Trên lầu có phòng ngủ sạch sẽ, ở dưới thì để cúp tóc, tôi có rước những thợ mới, cúp rất khéo, lại có thầy hù khách-trú để cạo và vá tai.

Vậy xin liệc-vị khách-quan rộng lòng huê-cô, trước đến chơi sau là giúp tôi việc làm ăn cho mau thành phát thì tôi rất thâm cảm hậu tình và cũng hết lòng tiếp đãi.

Chủ-tiệm
 TRẦN-KHƠN-ĐỨC dit Tr-Nhã,
 kính khải.

XE HƠI CHO MƯƠN

Kính lời cùng chư quý-ông rỏ: Nay tôi có sắm một cái xe hơi hiệu BERLIER, 4 chỗ ngồi, 4 máy, sức mạnh mau bằng 12 con ngựa, xe kiểu tốt và sạch sẽ lắm, để cho mướn đi chơi bất-ý xa hay gần.

tùy thích, hoặc đi Baria, Vũng-Tàu, hoặc đi Tây-ninh hay là Banam cũng được. Lục-châu chư quân-tử có dịp lên Saigon mà muốn nhân du các chỗ, xin hãy đến mà thương nghị giá cả với tôi, tôi sẽ tính giá rẻ vô cùng, như muốn đi chơi xa, thì xin cho tôi hay trước.

Nay kính.
 NGUYỄN-VĂN-ĐÀU,
 dit Năm-Nhỏ
 ở đường AMIRAL-COURBET số 43
 SAIGON.

Lời rao

GRAND BIJOUTERIE CENTRALE
 Tiệm Thợ bạc
 Nguyễn-văn-Giáo
 hiệu THI-THO

Tiệm tôi khi trước ở đường Lefebvre, số 80, đã 20 năm, nay dời về đường Schröder, số 13, tại chợ mới Saigon. Có bán đồ nữ-trang đủ kiểu theo kiem thời, dùng về đám cưới đám hỏi rất đẹp. Đồ làm đã khéo, mà giá lại rẻ.

TIỆM KHÁC CON DẤU BẢNG ĐỒNG
GIÁ THIẾT RẺ, CÀM KỸ CÁN

Kính trình công Qui-vị đặng rõ: Tôi có lập
tiệm khác Con Dấu bảng đồng và bản đồng, con
đồng thường và con đồng có số, hoặc ngày tháng.
(Dateurs et numéroteurs automatiques). Qui-vị
muốn đồng thế nào xin làm được vừa ý, và sau tôi
rất cảm ơn sự thiện thành tương ái của Qui-vị.

TANG-VAN-PHA.

XIN HÃY ĐẾN THỬ XEM... MAU LÊN! MÀ BẮT KỲ CANG
TIỆM MÀY

Nguyễn-hữu-Sanh

ở gần Gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy đủ các thứ kiểu áo-xiêm cổn, dài, và y-
phục Âu-châu (paletot) theo thức thế.
Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới hồng-là.
Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cùng hàng Tây,
hàng Nhật-bổn, các màu sắc.
Ván, Nho, Xuyến, Lành (Trung-huê). Nhuộm
Già-dụng, thật tốt.

Thơ, tướng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán
lẻ, vân vân !!
Nếu chư-qui-vị, muốn hỏi kiểu để chi, xin viết
thư để:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh,
SAIGON.

Nhà in và nhà bán Sách

của
MADAME Vve HUỠNH-KIM-DANH
12 rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ
tuần truyện sách, có in các thứ thiệp
mời đám cưới, thiệp tang, cùng các thứ
thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp,
tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều
kiểu nhiều màu hoa-hoè rực rỡ, có bán
đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò
dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng
sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và
thực giá rẻ. — Kính xin Lục-châu chú
quản-tử có viết chỉ lên đèn Saigon tiện
đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cảm
ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuần Kim-vân-Kiểu in rời hay làm trọn bộ. 0 3 90
Huân-tử-cách-ngôn có ích cho trẻ em... 0 50
Lục-vân-tiền có hình hay lắm..... 0 60

Madame Vve HUỠNH-KIM-DANH.
Cần khải

Bản-quán rất khen rất kính Mme Vve Huỳnh-
kim-Danh là đơn bà góa mà có tâm chí lo việc
đại thương, một mình mà quản suất nổi một nhà
hồn bán lớn như vậy, thật là nữ-trang trường
phụ đó. Vay xin Lục-châu ráng giúp thêm cho
người bên vững lâu dài đặng để làm gương cho
phụ nữ giới.

TRÂN-LONG

TIỆM ĐÓNG GHỀ MÀY

ROTIENIER

Réparation de Raquettes

Rue Turc, n° 14
SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 16 năm rồi,
rồng có một nghề làm ghề máy theo kiểu
Hồng-kông, ghề dài, ghề dĩa, ghề ngồi
lớn có nhỏ có, đủ thức đủ dạng rất khéo
rất đẹp, có sửa vợt máy, có đánh trái
lăng; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin Liệt-
vị đến chơi, tôi vui lòng tiếp đãi.

TRÂN-LONG Cần khải.

BIJOUTERIE PARISIENNE

Nhà bán đồ nữ trang hiệu con Hồng Vàng

ở ĐƯỜNG CATINAT, MÓN BÀI SỐ 130-132, NGANG NHÀ IN L'UNION
(Xuất nhập bất cần)

Tôi đã thường buôn bán đồ nữ trang cho các cô đơn bà Annam ở Saigon và
Lục-tinh, nên chúng tôi mới biết ý các cô hay dùng món chi.

Nay tôi có đặt làm tại nhà hàng ở Paris những đồ nữ trang nhiều kiểu lạ và rất
tốt làm cho các cô dùng, nay xin các cô đến nhà tôi mà xem chơi. Những là
hồng nhân bột thủy xoàng, cà rá, giấy chần đeo cổ, médailles và médaillons nhiều
kiểu lạ và bột thủy xoàng nước trắng lịch sự vô cùng của tôi làm riêng cho mấy cô.
Nên tôi có lòng cho các cô hay rằng tôi cũng làm ra đồ nữ trang nhiều kiểu rất tốt lạ
cho các cô đơn bà Annam.

Vậy tôi trông cậy cho các cô đến viếng tiệm tôi một lần thì tôi sẽ tiếp rước các
cô từ từ.

I. GIUNTOLI.

NHÀ CỐ MICHEL.

L. CAFFORT kẻ nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 - Saigon

SỮNG BẮN CHIM

KHÍ GIẢI THUỐC BẠN ĐU THỬ. Đồ phụ tùng sẵn bán.

Xe máy đẹp hiệu « ALCYON » và hiệu « SPHINX » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu
máy ở Nam-kỳ). Đồ phụ tùng xe máy đẹp (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thọc, vân vân).
ĐỒ NỮ TRANG, đồ trang lệ và đồ bằng bạc, đồng hồ đủ thứ, đồng hồ trái quít
hiệu « LEP ».

Chuyên đo cổ, đo đai, đo đai-dòng cho người Annam dùng. Vàng đỏ có giấy làm
chứng 18 Carat.

GIÁ RẺ LẠM, ÍT TIỆM BỊ KỊP!

Đã có vào Lục-châu của MAU LỘ.

Bản-quán cáo bạch

Bản quán xin kêu lỗi cùng liệt-
vị khán-quan cho nghĩ một kỳ
luận cách nuôi tâm, kỳ sau sẽ
luận tiếp.

N. C. M. Đ.

南州
NAM-CHAU

Nông cổ thiết luận

(Tiếp theo)

Việc lý-tài của dân-đoàn xã-hội, gom mà
kể sự lợi công-ích hưởng chung, mà công
dụng sửa sang trên thế-giới này, thì
chính có nông-nghiệp, lâm-nghiệp và
khảo-nghiệp mà thôi. Hoặc cày nơi ruộng,
hoặc vận trong rừng, hoặc tìm dưới đất,
và trong đá. Lấy sự thiên-nhiên mà dùng
về phần nguyên-chất, thì có 3 ấy mà thôi.
Nói về phần chế-tạo tinh-thần, thì đều
nương với công-nghệ và thương-mãi, ấy
là luận chung phần bác-vật hóa-học trong
cõi Đinh-hoàn. Còn sự lý-tài của quốc-
dân và địa-chất xứ ta, thì chưa mở mang
mà khai hóa cho bằng người, nên phải kịp
về phần nông-nghiệp, công-nghệ và
thương-mãi. Dân tộc ta lần lần chung ý
thức cùng nhau, đoàn-thể lại mà hiệp
thương, và chuyên thiết công về phần
chế-tạo, thì vật-sản bên chướng-trực
càng ngày càng thêm, thương-mãi bên
chế-tạo càng ngày càng vượng. Chứng ấy
vật-sản, chế-tạo xứ ta hoàn toàn rồi,
giao thương cùng ngoại-quốc, dĩ thử điệt
bỉ, rồi mới hưởng cái lợi, canh-nông thiết-
nghiệp, và công-nghệ thiết-nghiệp.

Trong thế-gian việc kinh-tế đều nương
phần canh-nông thiết-nghiệp và công-nghệ
thiết-nghiệp mà làm nên nước nhà, cho
nên các chánh-phủ văn-minh trong địa-
cầu, chủ ý về công-nghiệp làm trọng, hết
lòng bảo-hộ phòng-bị mà giúp cho quốc-
dân làm nên cuộc công-nghiệp lý-tài.

Thương dân-tộc nước văn-minh nào,
xương ra mà làm việc công-nghệ, thì
chánh-phủ cũng sẵn lòng giúp đỡ cho
hoàn toàn.

Xứ Nam-kỳ ta đây, mới khởi ra một
việc công-nghệ về phần nông-nghiệp, là
ông Bùi-quang-Chiêu Giám-đốc canh-nông,
sáng tạo hàng trăm tờ dệt hàng tại Tân-
châu, số bạc hàng của ông Bùi-quang-
Chiêu và quốc-dân chuẩn định 5 vạn đồng
gạo thì đủ khởi công mà làm nhà trong
dệt; nhà nước đã chuẩn phê, và hứa giúp
cho hàng công-ty của ông Bùi-quang-Chiêu
2 vạn bạc, đặng cho ngài làm nên 1 hàng
trong dệt công-nghệ trong xứ Nam-kỳ.

Khi nào hàng công-ty đã góp đặng phần
nửa số vốn trong phần hàng 5 vạn đồng,
thì nhà nước sẽ cho 4.000 đồng, khi hàng
gần khởi công, thì lại cho thêm 4.000
đồng nữa. Rồi trong 3 năm sau, mỗi năm
nhà nước giúp thêm 4.000 đồng, tổng
cộng 3 lần của nhà nước giúp cho ông
Bùi-quang-Chiêu là 2 vạn đồng bạc.

Nhà nước giúp số bạc đó, chú ý vì muốn
giúp nên một cuộc công-nghệ mới sáng
tạo tại Nam-kỳ cho quốc-dân ta đó.

Lại nhà nước rộng lòng mà phê cho
ông Bùi-quang-Chiêu Hải-diện 1 là nên
hàng trong dệt 5 năm mà công-ty được
ôn, thì số 2 vạn ấy sẽ cho đức công-ty,
nhưng hàng trong 5 năm mà công-ty phải
thối, thì nhà nước tính đủ số bạc công-
ty đã xuất mà cất nhà, mua khí nghệ mà
tổn lại cho công-ty, rồi nhà nước lấy hết
đó khí nghệ nhà cửa ấy mà dùng, song
phải trừ số bạc nhà nước đã cho công-ty.
2 là: Theo lời chánh-phủ đã hứa cho ông
Bùi-quang-Chiêu, được phép tại ngoại
3 năm, đặng mà sắp đặt khởi đoan hàng
uơm dệt cho công-ty, ăn đồng bổng theo
chức phận của ông Bùi-quang-Chiêu trong
phần trách-nhậm cùng nhà nước.

Quốc-dân ta rất cảm tình nhà nước
chiêu cổ quốc-dân, mà giúp ông Giám-
đốc canh-nông Bùi-quang-Chiêu, gây dựng
nghiệp canh-nông và công-nghệ, mở-mang
và sanh lợi cho quốc-dân.

Cởi nam-kỳ dân-tộc chúng ta sẽ nhờ
cuộc hoàn-toàn này, mở nên đường canh-
nông thiết-nghiệp và công-nghệ thiết-
nghiệp, ngày kia trở nên một cõi sung

túc về phần công-nghệ và thương-mãi,
ấy cũng nhờ chánh-phủ hết lòng chiêu cổ
cho quốc-dân, và ông Bùi-quang-Chiêu
nhiệt thành xứng đáng mà mở-mang cho
quê-hương chúng ta.

Quốc-dân chúng ta vui cùng nhau đồng
tình, gây dựng đường sĩ, nông, công, cổ,
mà hưởng (thiết-nghiệp như người); đã có
người-việc máy móc cho chúng ta để
thấy đặng trời xanh, vén chông gai cho
chúng ta để noi đặng đường cá.

Quốc-dân! quốc-dân!! Vay vùng làm sao
cho có 1 cái kỷ-niệm công-thương trong
cõi Nam-kỳ này đặng cho dân-đoàn xã-
hội tương lai, giòm theo bóng sáng nhiệt-
hành của mây ông mà bước tới.

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-TỬ-TRƯC.

Điện-báo

Binh Anh còn tấn nữa.

Ngày 26 Mars, Anh lấy được Roisel,
phía đông Péronne. Nơi Beaumetz-lès-
Cambrai binh nghịch can cự rất dữ, song
không bao lâu rồi cũng phải chạy. Mé
dong và mé bắc thành Becoerelle, binh
nghịch cũng thua.

Binh Pháp cũng còn tấn nữa.

Phía bắc thành Margival binh ta lấy
được nhiều bản giặc. Trong hầm ấy,
thầy người nghịch nắm linh nghinh.

Nơi thành Berry-au-Bac và Reims hai
bên bắn lộn rất dữ.

Nhiều toan máy-bay của Pháp bắn phá
thành Conflans. Trên bắc Grand Serau-
court, binh ta tấn phía Saint-quentin.

Phía bắc Chauny, mé bên tả sông
Ailette binh ta tới nhiều và đương lo
sửa đốn lũy lại cho chắc.

Mới họ được ba chiếc tàu giặc.

Phi-thoán A-lơ-mán bắn thành Dunker-
que và Calais: hai người chết, một
người bị bệnh.

Trời thanh, gió mạnh làm cho đường
khô ráo. Tuy A-lơ-mán chông cự dữ tận

mà ta cứ tới hoài. Lại càng tới, càng thấy binh nghetch phá hủy cửa nhà cây cối, thì lính ta lại càng nung chí lắm.

Miền đất chạy từ sông Somme tới sông Oise ở Castres. Essigny-le-grand, binh nghetch phải bỏ nhiều chỗ yếu trọng mà lui.

Phía nam sông Oise, binh ta vào được rừng Concy, tới được gần Folembray và Coucy-le-Chateau. Binh A-lo-mãn kéo đến Folembray sa nhảm tay pháo-thủ ta mà phải chạy tan.

Pháp-Việt nhứt gia

Bài diễn-thuyết của ông Lê-văn-Trung giữa Thượng-nghị-viện Đông-Dương (kỳ nhóm tại Bắc-kỳ tháng mars năm 1917).

Các ông, Tôi khấp-népra đây thay mặt cho đồng-bang tôi mà tỏ lòng thành-kính quan Khâm-mạng Đông-Dương Tổng-Thống Toàn-Quyền đại-thần hết lòng chiều-cô lo lắng cho nông-thương ky-nghệ hẳn địa được thanh phát.

Ngày nay chúng tôi là cá thây dân chúng tại Đông-dương đều rõ ràng cuộc tân-bộ của chúng tôi rất chậm trễ mà cuộc tân-bộ là cuộc đại ích-lợi cho nước chúng tôi về sau. Khấp xứ, ngoài Bắc-kỳ, tại Trung-kỳ trong Nam-kỳ, trên Lào, trên Cao-mên, chúng tôi chẳng hề thấy được cuộc thương-mại, cuộc ky-nghệ lớn lao cho đồng với đồ thổ-sản trong nước.

Các ông! Xin các ông hãy tới nói cho tận tình; cái nguyên cội, chánh gốc cái việc trảm trệ ấy là cái việc sâu nó làm cho người Langsa và người Annam không hiệp nhau được, nhiều đảng bảo-tâm hết sức lập vực ấy mà cũng không được. Bằng-cớ chỉ rằng cái vực ấy còn, là tại bốn-địa chẳng có lập được cái hội nào kêu bằng Hội-buôn hay là Hội ky-nghệ của Pháp-Việt. Vậy thì ta hãy xem xét cho kỹ lưỡng căn-nguyên việc tri-trệ ấy. Trước hết tại người Langsa chẳng rõ biết người Annam hẳn-sắc (tôi đề ý riêng nơi bốn chữ Annam hẳn-sắc) — sau nữa các phú-gia Annam phần nhiều là chủ-điền, chủ-

đất chỉ có quen biết với chư quan-viên Langsa trong các tỉnh như là quan Tham-biện, quan sở Thương-chánh, quan Tòa, văn văn... Về việc hẳn-phận của các chức-sắc ấy, người có rằng hết sức cũng không làm cho nông-thương ky-nghệ thanh-phát mau được. Như là tại Nam-kỳ là xứ sở của tôi cho nên tôi tưởng rằng tôi biết rõ lắm, số bạc của các phú-gia tiện tặn, mỗi năm đồng cộng được bạc ức, bạc triệu, đều bị chôn tắt cả. Đây có quan Thông-độc Nam-kỳ là ông Rivet sáng lòng mà chứng cho tôi rằng lời ấy không sai lầm.

Đó các ông, hãy giữ phải làm sao mà trừ-tuyệt mối tệ ấy?... Bây giờ phải thiết lập chữ tín. Cổ lệ các ông cũng đồng ý với tôi và nói rằng thiết lập chữ tín là chẳng phải diễn-thuyết mà xong, làm tờ châu-tri mà đủ.

Chỉ có một cách này mà dự việc ấy được, là phải lập thể cho hai vực thượng-tri của hai nước giao-thông cho thường, việc này chẳng nên diễn tri.

Hiện đây ta gặng hòa-xa, sáng đường lộ để cho xứ này thông-thương cùng xứ khác... vậy thì chúng ta phải lập hội đặng có làm cho nhơn-dân gần gũi nhau. Chúng ta phải bắt một cái cầu cho rộng, cho chắc ngang qua biển tin làm tường lộn mà nó đứt cái đường tân-bộ đó đi. Từ ngày tới bước chơn trên đất Hà-nội kẻ được một tháng rồi, có nhiều qui-hữu là người dân vùng tôi mà bàn lập một cuộc rất đề mà lại đồ số hầu có liên kết Pháp-Việt cho khấn khích. Quý-hữu tôi cũng cậy tôi đến ngày nay ra thay lời giữa Thượng-nghị-viện mà nghị luận về vụ liên kết Pháp-Việt là vụ đại-ích cho xứ Pháp-quốc nơi cõi Á-dông này.

Thiết tôi cũng biết đóchút rằng Thượng-nghị-viện mà nhóm ngoại-lệ, thì chẳng nên nói đến việc gì ngoài các việc đã kể trước. Nhưng mà việc mà tôi nói đây là một việc rất hữu ích cho nông-thương ky-nghệ, cho nên cái trách-nhậm tôi lược tôi phải ra giữa đây mà trản-thuyết.

Đây là tôi muốn nói về Pháp-Việt nhứt-gia. Chẳng mấy ngày này, đồng-hữu ta là ông de Montpezat đọc một bài diễn-thuyết rất tuyệt-diệu, làm cho điều động lòng cả bọn Annam. Trong ấy người có nói rằng:

« Ở các ông, các ông luận về việc hùng hiệp, xin các ông hãy bớt diễn-thuyết để mà hành-sự đi! Kia! Huyết-mạch của hai nước đem chàng nơi chôn chiến-trường vì đều công-chánh trọng vọng, « ấy là một thứ xi-măng chẳng rã để mà « liên-kết dân-đoàn... »

Ngoài hăm trận người bảo-hộ và dân được bảo-hộ đầu lưng nhau mà chịu khổ-cực vì đều công-chánh. Muốn cho hai đảng khấn-khích thêm, tôi xin thay mặt cho cả dân Annam mà xin Chánh-phủ lập liên bảy giờ, chớ diễn-tri, hội kêu bằng Pháp-Việt nhứt-gia cho thiết tốt, cho thanh-lịch. Mỗi một hội phải sắm bản bằng đá cẩm-thạch, khắc chữ vàng điền các tên họ người Đông-Dương bắt kể là Langsa hay là Annam mà đã từ-trận, bản ấy để mà bia danh trung-liệt. Lại Pháp-Việt nhứt-gia này lại làm cho toại kỳ sở vọng của quan Toàn-quyền Sarraut là thiết-lập Đông-Dương Đại-học-hiệu. Hội ấy là Đại-học-hiệu để dạy phong-hóa không ăn tiền vì bất kỳ là Tây Nam, hội cũng cứ theo bốn cái phận-sự chánh mà làm là: 1° dạy phong-hóa; 2° dạy văn; 3° chỉ về mọi đức cần ích; 4° giúp vui. Pháp-Việt nhứt-gia để một là giúp cho mỗi người đã có trách-nhậm riêng ở chung-chạ nhau, hai nữa là làm cho mỗi người đều được thanh trắng lực cường và tri hóa mở mang.

(Sau sẽ tiếp theo)

Thương trường tranh luận

Vào một chốn thành-thị, viễn một chỗ phiên-ba, mắt thì nhìn xem không mỗi cuộc bán buôn, bụng lại tưởng cả thươg quyền về tay khách-trú. Kia là nhà máy xay kính định nơi Chợ-lớn, nó là tiệm tạp-hóa đồ sộ khắp Lục-châu, cho đến chốn thôn quê cũng cóc đầu đầu, đầu lớn nhỏ, cuộc bán buôn người Tàu đều đánh ráo. Quyền lợi xứ Nam-kỳ bị ngoại-q-đ: chiếm đoạt đã lâu đời rồi, người Annam

có tài chi mà dành lại nổi! Mà may! Nhờ Đại-pháp ra ơn bảo hộ, lo mở mang tấn hóa dân ta, phải chi: xứ Nam kỳ vẫn bóng cờ Langsa, thì dòng Hồng-ạc ào đời đời làm nô-lệ. Lại mấy năm kể đây, nhờ các Báo-chương réo kêu hùng h-ệp, chư phú gia mới chung vốn lo bán buôn, và các đảng tri thức lại xướng ra, đứng trước tr-à để đấu đống bão, bởi vậy giữa Saigon đã có nhiều nhà buôn Annam lập ra, như là hội « Nam-kỳ-cơ-tu-phương-chức công-ty » của quan Giám-đốc canh-nô g Bùi-quang-Chiêu xướng lập. Cuộc bán lúa gạo lại có nhà máy Đức-Khai lập tại Mỹ-tho, tuy chưa sánh với khách mặc l-ô g, song ứ g là gương treo trước mặt cho Đông-bang buôn bả lần theo lối-bộ.

Cũng là một việc rui cho Đông-bang ta, vì có nhiều cửa hàng mới khai-trương, quyết ra sức tranh thương quyền cùng bọn khách, tiệm vừa mở cửa, cuộc chiến tranh Âu-địa vùng nổi lên, làm cho hàng ngoại-quốc nhập cảng n-đi mỗi đều b-át giá cao, buôn bán chưa lời đã thấy ỉ.

Đó, chẳng phải là tại đ-ưng-b-ung vung tính, toan buôn rông hàng ngoại-quốc. Chớ chi chúng ta nhắm coi n-ón não mà cần d-ùng nhứt cho mỗi nhà thì hãy trừ, còn n-ữ-ơng vật mặc mà một tháng không ai hỏi đến một lần thì đ-ưng. Đ-ồ g-b-ung hãy xem cho kỹ, tr-ong t-ên khách-trú trừ đồ hẳn-xứ hết hai phần. (Đ-ơn mình lại trừ òng nang ngoại-quốc thì bán sao cho chạy? N-ữ-ơng hàng mà cần như cho n-đ- nhà là: Dao lửa, nước mắm, hộp quẹt, tiêu, đường, trà, than, thuốc b-út, giấy văn v-ăn, còn cuộc buôn bán, phải biết lọc lừa, chớ thấy người ta bán vật chi đắt mà b-á: chước. « Tu-ấy người ăn khoai, vát mai chạy qu-ấy », năm bảy tiệm bán giống nhau, thì làm sao mà bán đ-ang?

« N-ữ-ơ: g-ầu, dân mạnh », lời ấy thiết chẳng l-ầm. Nếu người Annam muốn được vậy, xin nông n-ữ học rành thương, sĩ, công, nông. Trước là, nước giàu dân sự được ấm no, sau khỏi hổ mình cũng là người sánh trong võ trụ ».

Hiệp-hòa: CAO-HẢI-ĐẾ.

HÍ TIN

Đ-ôn-qu-ần lấy làm hân hạnh mà cho liệt-v-ị kh-ôn-qu-ần hay rằng: Ông JULES ADRIEN MARX là Chủ-nh-ơn và Quản-l-ý tờ Báo « La Cochinchine Libérale » mới được Triều-đ-ình Đại Nam sắc tứ Kim-kh-ánh nhứt hạng, ấy ông là nh-ữ-ơ có lời quan Kh-âm-s-ứ tại Huế t-ạo cũ.

Khi ông Jules Adrien Marx được gi-ấy thép cho hay tin lành ấy, thì nh-ững th-ân-b-àng quy-ên-h-ữu của người thầy đều vỗ tay mà g-ồ r-ồ, vì từ ngày người khai sáng tờ Báo ấy đến nay, t-oi người hàng lưu tâm mà báo chữa binh v-ật cái quyền lợi cho quốc-d-ân ta mà thôi. Đ-ơn nay người được phần thưởng trọng này thiết rất xứng đáng-ph-át.

N. C. M. B.

Lai tin

Qui-nh-ơn, le 23 mars 1917.

Báo-qu-ần « NÔNG-CO MIN-ĐAM » Saigon.

T-oi ở Tr-ong-k-ỳ, nghe nay ông Nguyễn-ch-ánh-S-át lại vào chấp-b-út và quản-l-ý tờ « N-ông-c-ò » thì lấy làm mừng cho báo-qu-ần và cho ông Nguyễn-đ-ại-nh-ơn lắm. Chúng t-oi sẽ vui lòng xem nh-ững bài luận hay của ông và các bài của qui-ông phụ bút mây năm trước. Nh-ứt là các bài N-ông-thương-k-ỹ-ngh-ệ. Khi t-oi nghe ông Nguyễn đ-à vào làm Chủ-b-út qu-ần « N-ông-c-ò », thì lập tức c-ởi mandat mua báo liền đ-ang xem nh-ững lời lẽ hay trong các bài luận của ông và báo con r-ồ chúng nó coi mà b-á: chước. Vì lời luận của ông Nguyễn hay, tao nhà và ý tứ rất thâm-tr-ầm.

T-uy t-oi ở ngoài Tr-ong-k-ỳ ch-ớ cũng năng xem các tờ báo Nam-k-ỳ và Bắc-k-ỳ lắm. N-ên có lòng kính phục ông Nguyễn là người s-ảo-th-ông th-ê-s-ự, luận bài nào cũng là hữu-ích.

T-oi ở xa chưa đ-ang biết ông Nguyễn là người ra th-ê nào, nhưng hôm nay coi mấy tờ báo thấy mây bài đ-ang nói chi đó,

với ông Đ-ình, thì đ-ù biết ông là một người từ-ngh-iem nghĩa ch-ánh không có ý muốn tranh-c-ạnh và t-ật đ-ô chi ai, nên t-oi rất phục.

V-ậy qui-qu-ần ân-h-ành mấy lời h-ân của t-oi này, vào báo cho th-ỏa-l-òng kính-ái ông Nguyễn-ch-ánh-S-át.

V-à sau đây t-oi cũng kính chúc cho báo-qu-ần càng ngày càng thanh-ph-át.

Tr-ong-k-ỳ: D-UNG-T-ÂN.

Hãy hút một thứ thuốc CÀ-LÔP mà thôi!

MÁY XOAY LÚA ra gạo trắng

Monsieur Nguyễn-thanh-Liêm có mua máy xoay lúa nhỏ (xoay ra gạo trắng), máy này chạy bằng đầu lửa thứ thường rất phương tiện, mỗi người đều coi máy được, không cần chi người thạo máy móc cho lắm. Vậy mà ông trong Lục châu có muốn dùng máy xoay ấy xin mời đến nhà hay là viết thư mà thương nghị.

NGUYỄN-THANH-LIÊM. à An-hóa (Mytho)

大法禮儀

Đại-Pháp lễ nghi

VỀ BÀN CHON

Muốn cho bàn chon khỏi sanh mùi hôi hám thì phải rửa, và thay v-ớ cho thường. G-ây dép mà rộng thì dễ mang vào mà khó đi, còn giày mà hẹp quá lại đau chon làm cho ph-ồng cho ch-ại ngón.

Cho nên phải coi chừng nắn xem xét giày...

Cái tương đi sao thì tánh tình người cũng vậy.

Muốn đi đứng cho dễ-chinh, cho trững cách, đứng thì cái thân mình phải cho ngay...

Ít thấy người ra đi cho đàng hoàng. Nhiều người đánh đòng-xa cho thái quá...

Về dũa và gậy (canne).

Dũa hay là gậy phải cầm nơi tay mặt luôn luôn, mà chẳng nên vát như vát súng hay là cặp nách mà đi.

Mấy người trai liêng-xáo hay cầm gậy vút vút như chong-chông, hoặc cầm hai đầu rồi kê khúc giữa cây gậy nơi bàn tọa hoặc đập chỏ, đập gá, quất cho lá cây rụng xuống, hay là khều đá khều sỏi mà chơi.

Gặp lúc trời mưa, che dù chẳng khá vát cánh như người đóng-bái quen làm. Phải cầm dù cho ngay thẳng mà che, tạt bên nào dờ bên này, đi ngang cây hoặc đi ngang người phải giữ lên cho khỏi đụng chạm ai mà sanh rầy rà.

Khi gặp ai không dũa, thì rước người

che cho người cũng như mình che lấy thân rồi đưa người về cho đến nhà.

(Dịch theo sách Langsa).

(Sau sẽ tiếp theo).

TRẦN-PHÁT-VĂN.

Nữ giới chung

(Tiếp theo)

Phàm người sanh trong thế, chẳng luận phú-quí, bán-tiền, hay là nam-tử nữ-nhơn...

Chỉ em ta, bấy lâu ăn chôn khuê-môn, nhậm công sáng-dục, ghe phen cực khổ...

Hồ là hồ:

Nam-nhi đảo xứ hoành hoành liệt:

Nữ-tử khuê trung ẩn ẩn tàng.

An nhơn-quyền hém vãng-vê khách

Hồng-nhan,

Gương thê-đạo lưỡng nhọc-nhân thân

sáng-dục.

Em trưởng-túy những lân-mô kinh lão

Bụt,

Chưa từng nghe ả Tạ nàng Tô.

Lặng phông-thêu quanh-quê sóng

giang-hồ,

Chưa từng gọi mưa Âu gió Tây.

Bóng trời giục biết bao thế-kỷ, ở ai ôi!

Những vóc ngọc minh vàng,

Giác mộng say giữa chôn Dinh-hoàn,

tỉnh hồn lại,

Cùng non xanh nước biếc.

Vậy có câu rằng:

Tài vô tể thế sanh vô tich.

Học bất cùng kinh tử bất hưu.

Cường-quyền mấy gã trọng-phu,

Nữ trung hào-khiet ai hầu đặng ai.

Vấn làm người đứng trong thế-gian

bấm khí huyết của cha mẹ, mà có hình, vóc tóc, da, bầm âm dương của trời đất...

Công: Là thợ... khéo. Chỉ cho người chế tạo nghề nghiệp, chẳng luận là nghề khéo nào, đều gọi là công, hay là lương công.

Ngôn: Là lời nói. Chỉ vì làm người phải tập lời nói lịch sự, và có phép tắc chuẩn-tuông mờ lời ra cho đặng khoan-dung h a-uôn, bậc thiệp thông minh, ch lập dị cầu kỳ, mặt cách dũa-dàng lịch sự đó mà gọi là ngôn.

Dung: Là hình-dung, dung-mạo. Chỉ về phần tự nhiên của người đàng bà sanh ra có dạng thiên-thành, cốt cách mịn-màng đường: Gương thu-thủy, vich xuân-sơn, hoa ghen thua thắm liễu hơn kém xa th.

Hạnh: Là đức hạnh, nết na, cũng nhờ nhiều đặng phần giáo-dục mà nên, vẫn người đàng bà đã sẵn có tánh trâm tịnh, lại đặng phần học-thức, thì dễ làm nên một người nết hạnh đoan-trang, nên phải hiểu có học-thức rồi, thì nhiều có phẩm hạnh.

Tôi cũng hàng lưu tâm đề ý, về phần nữ-lưu của chị em ta, xét nét hàng ngày, thì phần công ích của chúng ta, chính có một điều sáng-dục nhơn-quần, ấy là sự trọng thể của chị em ta trong thế-gian, còn tìm sự công-ích riêng, thì chị em ta không một chút chi quan hệ vào đám dân-đoàn xã-hội, nên thế bức: phải tìm nẻo công-ích, đặng làm mà bước tới cùng nam-tử kéo mang tiếng bị sanh, mà nhục cũng thê-đạo.

Rồi nhớ lại lời huấn nữ của mây ông đạo-đức xưa để mà rằng dạy bọn nữ lưu ta, nâng nâng có một điều từ-đức, một lẽ tam-tùng, cho chị em ta để làm chung thân chi dụng, thì lúng túng trong phạm vi đó mà thôi chẳng hề thoát khỏi lưới của nam-nhi đã bủa; Nghĩ câu từ-đức đó là: Công, ngôn, dung, hạnh, để cho bọn nữ-lưu ta tập rèn, cho ra về Kiêu-tàng. Còn câu tam-tùng nữ là: Tại gia tòng phu, phu tử tòng tử. (Nghĩa là lúc còn thơ bé ở nhà thì theo đều nghiêm-huân của cha. Đến ngày khôn lớn xuất giá rồi thì theo lệnh chồng; đến khi chồng đã tạ thế rồi, thì lại theo con, một là gìn giữ nghiệp của chồng để lại mà dạy con, 2 là nhà nghèo, thì hôm sớm tảo-lần mà nuôi con, dầu cơ hàng thế nào khôn bức đi nữa, cũng phải lăn-lóc mà chịu với con.

(Sau sẽ tiếp theo)

Mme NGUYỄN-TỬ-THỨC.

Thuốc CÀ-LÔP thiết là thơm ngon mà lâu hư, lâu mục.

Nam-kỳ thời sự

GIÁ LÚA, GIÁ BẠC. Mỗi tạ 68 kilos chờ tới nhà máy từ 2\$00 tới 2\$05.

Table with 2 columns: Kho nhà nước, Hãng Đông-dương, Hongkong Shanghai, Chartered Bank. Values: 3.25, 3.23, 3.22, 3.20.

Saigon

Một sự kiện rất hiếm nghèo. Bữa Chúa-nhựt rồi, 25 mars 1917, thừa ngày rảnh, M. J. B. Lê-phát-Thanh cùng hai con gái là cô Agnès, cô Agathe, MM. Paul và Marius Lê-phát-Thanh, và M. Lê-văn-Đức, ngồi xe hơi đến vườn Caoutchouc của người nơi Bà-rị mà chơi.

Chiều lại ông Lê-phát-Thanh dạy về thi bá con đều lên xe. Tên coi máy xe (theo lời M. Paul Lê-phát-Thanh thì nó mới biết coi) cho xe chạy mau quá. Lúc lên xe là 5 giờ rưỡi chiều. Xe theo đường Biên-hòa về Sài-gòn. Còn chừng một ngàn thước rưỡi thì tới vườn Caoutchouc của M. Rietman. Tên coi máy thấy một cái xe hơi khác ở trong vườn ấy xẹt ra và cũng đi một đường.

Tên coi máy của ông Lê-phát-Thanh muốn cho xe mình đi trước xe ấy. Ông Lê-phát-Thanh hiểu để cho xe kia đi trước vì sợ lầm. Tên coi máy không nghe cho chạy mau hơn nữa. Xe trước đi mé tay mặt, xe sau quí phía tay trái. Tới ngang nhau, tên coi máy của ông Lê-phát-Thanh vận máy cho xe mình xiềng qua bên hữu đặng có đi trước. Rủi thay! Bánh sau xe của ông Lê-phát-Thanh máng nhằm bánh trước xe kia. Nghe đặng tên coi máy hoảng kinh, bẻ cho xe trở lại bên tả làm cho xe lại tuốt xuống mương đường. Ông Jean-Baptiste Lê-phát-Thanh, hai người con gái và con trai là M. Marius phải vắn ra khỏi xe. Thương hại thay! Cô Agathe Lê-phát-Thanh sợ bẻ, óc chầy ra ngoài mà chệt lên tại đó. Còn ba người kia đều bị vấp lách. Duy có một M. Marius bình nhẹ hơn hết.

Bị vậy rồi, tên coi máy muốn đem xe trở lại bên bẻ qua bên hữu một cái nữa làm cho MM. Marius Lê-phát-Thanh và Lê-văn-Đức còn ở trong xe, với tên coi

máy ấy cũng đều vận xuống đất hết. M. Lê-văn-Đức lại phải mướn dưới xe. Song ba người sau đây không sao cả. Còn xe kia thì ngừng lại liền. Một người hạn-hữu đều xuống xe đến cứu đỡ M. Rietman lại cho người ở vườn Caoutchouc của người ra đẩy xe cho trững đường đi.

Lại có M. Blondel, đồng-ly hội «Biên-hòa Ky-nghê» ở gần nơi đó cũng đi xe hơi tới mà cứu giúp. M. Rietman nói với M. Blondel mượn xe hơi của người mà chở bệnh, thì M. Blondel cũng vui lòng không chịu.

Nhờ vậy mới chờ thấy cô Agathe, cùng mấy người đến Biên-hòa. Đọc tự sự cho quan tòa Đê-hữu-Trí hay, quan tòa liền dắc vào nhà thương cho thuốc và cho giấy phép chôn cô Agathe.

Quan phó tham-biện Biên-hòa là ông Cuniac lại cho mượn xe hơi của Tham-biện mà đưa mấy người về Sài-gòn thẳng vào nhà-thương Angier dịch bệnh lần nữa. Rồi đó mới về nhà của ông Lê-phát-Thanh.

Cholon

LỘNG GIÁ THÀNH CHƠN

Tại làng Tân-kiên gần ga xe lửa Bình-diên, mới xảy ra một chuyện rất vui, tưởng cũng nên biên ra đây cho chư khấn-quan làm tường, dĩ trợ như: tiêu.

Số là có ba đứa cháu trâu kia khi thả trâu ăn rồi, mới rủ nhau lam tưởng hát chơi, hát lớp Đường-thê-Dân sa lầy, Tiết-nhân-Quí cứu giá. Một đứa là n Đường-thê-Dân, một đứa là n Cái-tô-Văn, còn một đứa thì là n Tiết-nhân-Quí. Sản gần lối đó lại có một vũng búng là cũ trâu nằm. Khi ông Đường đi chơi, bị Cái-tô-Văn rước, thì cũng chạy xuống vũng búng, hai chơn lúng tuốt: dưới búng sâu quá đầu gối, giờ lên không nổi, đứng lóc lác đó mà chịu. Còn Cái-tô-Văn thì vát cây lại dọa, bảo ông Đường phải cắt đất mà chia, ông Đường trả lời rằng: « Tao không có đất mà chia cho mày. Cái-tô-Văn ban đầu còn nói gĩa-g ca, sau là n

thiệt đập nhau. Tiết-nhân-Quí chạy tới, thấy Cái-tô-Vân làm dữ quá, cũng oản kinh chạy mất, để cho Cái-tô-Vân đánh ông Đường sưng mặt sưng mày hết, rồi lại quần cây, chạy đi kiếm dao mà chém. Ông Đường thất kinh la làng in òi, làng xóm hay động chạy tới bắt Cái-tô-Vân trói lại đem về nhà-việt đóng trướng, lại dắt ông Đường lên thì anh mây sương vô, chỉ còn có một mình Tiết-nhân-Quí chạy mất không biết đâu mà kiếm. Ấy cũng nên gọi là tuồng: Ông Đường giả sa lầy, Cái-tô-Vân đồ ngậy, Tiết-nhân-Quí chạy bay, nhờ xóm làng cứu giá.

Mytho
ĂN CƯỚP

Đêm 28 tháng chạp năm Bính-thỉnh, nhằm ngày 21 janvier 1917, lối 10 giờ tối, tại chỗ ngang vòm Kinh, tục kêu là (Kính người hai) làng Mỹ-lạc-trung, tổng Lợi-trinh, thuộc về quận Cai-lậy, hạt Mỹ-tho. Có một đám ăn cướp rất dữ tợn, đến cướp hai tiệm hàng xén tại đó một lược, lấy hàng hóa rất nhiều mà đi, dân làng không làm chi được, vì nghe nó có súng, mà không hiểu chắc súng thật hay là giả, rồi cũng êm như hàng thạc.

Kể mới hôm đêm 23 tháng 2 Annam, ngày 21 mars 1917, lối 10 giờ tối tại làng Tân-hội cũng thuộc tổng Lợi-trinh, quận Cai-lậy, lại xảy ra một đám ăn cướp nữa, nó đốt cháy luôn ba tiệm hàng xén rụi hết, mà cũng không bắt được hàng ăn-cướp nào cả, cũng vì có súng nên dân làng chẳng dám theo.

Hai đám tội trên đây cách chợ (Cai-lậy) chừng 8, 9 ngàn thước, qua đêm 29, là 22 mars 1917, cũng chừng 9 giờ rưỡi lại có một đám ăn cướp nữa ở tại làng Mỹ-dông-thượng, tổng Lợi-nhệ, quận Cai-lậy, nó đốt phá nhà ấy gần hết mà bắt cũng không được.

Đám này cách chợ Cai-lậy cũng xa xa ước chừng 15 ngàn thước.

Đêm nùng một tháng này là 23 mars 1917, cũng chừng 9 giờ rưỡi, giáp ranh quận Cai-lậy, tại làng Xuân-sơn, tổng

Lợi-thuận, thuộc về quận Cái-bè, cũng có một đám ăn cướp nữa, đám này lại dữ tợn lắm, người tài gia ấy giàu có lớn nên nghe nói nó lấy vàng bạc rất nhiều, mà chưa chắc là bao nhiêu, nghe rằng: nó đi ghe đến tại nhà ấy mới ra tay, đến khi nó đi thì nó cũng xuống ghe mà chèo tuốc ra vòm Ba-rài, mà cũng không ai làm chi được bọn nó, vì nghe nó có nhiều súng.

Luôn mây đám rất dữ tợn như vậy, mà chưa biết quan trên có ra oai mà bắt được chúng nó chăng? Vậy tôi ước ao sao sao cho ông định thơ này, mà thi ân cùng trong quận chúng tôi, hoặc là ông kiểm đầu ước ao cùng nhà nước hay là kiểm thể nào cầu xin quan trên, ra oai mà bắt được chúng nó và xin quan trên truyền rao cho khắp làng tổng châu quận, lập thể làm sao mà ngăn ngừa chúng nó cho được, thì lấy làm hữu hạnh cho những kẻ làm ăn trong xứ tội vô cùng.

TỔ LÒNG CẢM TẠ

Nhị-thiên-Đường Tiên sanh nhà giám.
Sắp con của tôi dùng thuốc Cam-tích của ông, nay nó sống ra lãi, và phần vàng bạc, nay nó mạnh và ăn cơm nhiều, nó chơi, không nhùng nhèo nữa.
Nên tôi xin tạ vài hàng cảm tạ ông.
NGUYỄN HỮU-HẠNH.
Interprète de Gendarmerie
Traon.

CUỘC XỔ SỐ LỚN

Của Hội Hồng-thập-tự
Xổ ngày 1er Avril 1917.

Bản biên những số trúng

Kể ra sau này:
ĐIỀU CẦN KIẾP PHẢI BIẾT:

Hội xổ số Hồng-thập-tự đã định cách bắt thăm cho các phần (lot) số trúng như sau này: 11 số đầu, nghĩa là 1 số độc đắc trúng 40.000\$. — 1 số hạng nhì, 15.000\$. — 1 số hạng ba, 10.000\$. 3 số trúng 5.000\$. — 5 số trúng 2.000\$.

cong là 11 số. — 11 số này sẽ bắt thăm riêng ra từ chữ (série) và từ số (numéro gagnant), phần (lot) số nào giống chữ và giống số đã bắt thăm ra đó thì động trúng. Còn 10 số trúng 1.000\$ thì bắt thăm ra có một số trúng mà thôi mà không bắt thăm chữ (série), song 10 chữ séries a b c d e f g h i j mà có số giống như số đã bắt thăm ra đó thì đều động trúng đủ hết 10 chữ. — Tới 20 số trúng 500\$ cũng sẽ bắt thăm có hai số mà thôi, 10 chữ séries mà có số giống như hai số đã bắt thăm ra đó thì đều động trúng cả thảy. Vậy phải hiểu từ phần số trúng 1.000\$ sắp xuống tới 100\$, hệ một số bắt thăm ra thì 10 chữ séries có giống đều trúng đủ hết, vì vậy nên 300 phần số trúng 100\$ sau hết đó thì bắt thăm ra có 30 lần số thì trúng đủ 300 phần.

Số 14.818 (B) trúng độc đắc 40.000\$.
Số 25.578 (D) trúng hạng nhì 15.000\$.
Số 22.047 (A) trúng hạng ba 10.000\$.
Ba số sau này mỗi số trúng 5.000\$.
05.898 (B) — 28.942 (A) — 20.865 (J).
Năm số sau này mỗi số trúng 2.000\$.
24.502 (C) — 07.967 (D) — 18.227 (H) — 19.406 (C) — 22.093 (D).
Số 12.335 trúng 1.000\$

Mười chữ séries a b c d e f g h i j mà có số giống số trên đây đều động trúng đủ hết.
Hai số: 06.231 và 06.952 trúng 500\$.
Mười chữ séries a b c d e f g h i j mà có số giống hai số trên đây thì động trúng đủ hết.
Ba chục số sau này mỗi số trúng 100\$.
Mười chữ séries a b c d e f g h i j có số giống theo 30 số sau này đều động trúng.
24.650, 15.682, 12.077, 24.189, 25.036, 01.344, 02.790, 11.274, 13.381, 07.491, 05.087, 00.199, 29.981, 49.575, 11.579, 02.408, 03.213, 28.226, 08.621, 28.279, 02.837, 00.365, 04.147, 07.230, 07.608, 08.016, 27.879, 07.439, 27.660, 27.702,

Mấy vị có phước được trúng:

Số độc đắc 40.000\$ thì là ông quan Hai Lavallé ở ngoài Nam-Định (Bắc Kỳ) trúng, số thứ nhì 15.000\$ nghe nói một đứa con nít Quảng-dông chừng

14, 15 tuổi ở tại Chợ-lớn-trung, song chưa rõ chi tiết, còn số thứ ba thì là ông chủ tiệm thuốc lớn, hiệu Nhị-thiên-Đường qui danh là Vi-thiền-Bá, ở tại đường Canton (tục danh là Quảng-tông-cái) số nhà 38, trúng được 10 ngàn đồng.

Người này mới 24 tuổi mà rất có tâm chí về việc buôn bán làm ăn, thường hay tới lui giao thiệp với tôi, thiệt là người tánh chất khiêm hòa, nết na thuần hậu, lập tiệm thuốc rất có danh, vốn luyện gần hai muôn bạc, lại chuyên có một lòng phở thờ cứu nhân cho nên những các thứ thuốc cao đơn hườn táng của trong tiệm người, đều lựa toàn những thuốc thiệt tốt mà chế luyện ra, chứ không phải như mấy nơi khác, chỉ mong vụ lợi mà thôi, chẳng những là uống không được hay, có nhiều khi lại còn phải hại thêm đàng khác nữa.

Đền nay mà người gặp được dịp nầy đây, hoặc là phần thưởng của trời dành để cho người có chí đó chăng?

AI TÍN

Mới hay tin ông François Nguyễn-vân-Thiện là Thôn-phán tại số Chánh Hòa-dô đã từ lực hôm ngày 24 mars 1917 này.

Ông này vẫn là bạn cũ-giao của tôi, lúc tôi còn giúp việc nhà-nước, làm thông ngôn cùng một sở với người, lúc ấy ông François Thiện cùng tôi với ông Simon Lê-vân-Nghi là người nay hiện đang làm Chủ nhà-in « l'Union », cả ba anh em thường hay giao-giù với nhau, đêm đàm tâm dưới nguyệt, ngày rót chén trong hoa, ý hiệp tâm đầu, lấy làm tương đắc, đến nay mà kẻ mất người còn, đường từ biệt sanh ly, cũng đau lòng cho bạn cũ.

Nhưng ước có một điều là lúc tổng chung cổ-lưu của tôi đây, không hiểu vì tại sao mà qui-quyền của tôi không kịp cho tôi hay, nên tôi không được đến mà vĩnh-biệt người cho thỏa niềm bằng hữu.

Nay tôi xin kính đôi lời gọi là tỏ chút tình ai điều cố-nhân và xin phần tru cùng qui-quyền.

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

遠東合群積聚公司
Hội Tư-cấp
PHƯƠNG VIÊN-ĐÔNG

(Tiếp theo)

Nó về cách... ở Nam-kỳ hiện bây giờ và cách hiệp tại Đông-Dương chừng hội động thanh-phát rồi.

Phần trách-nhệm nhứt của hội Tư-cấp Viên-đông là khuyến can kiem.

Ông Bülow là Thừa-tướng Đức, đứng giữa Chánh-plù công-dồng (Reichstag) có nói rằng:

« Đại-Pháp được giữ ở lớn-ây chẳng phải nhờ dân-tự khéo-khôn siêng sản mà thôi đâu, Đại-pháp được vậy là nhờ trí-y kiem can đáng khen đáng phục. Cơ kiem-can của người Langsa xem thanh-lịch hơn người nước khác. Đại-Pháp thiệt là một kho Lạc trên Toàn-cầu.»

Rất đỗi Đức là người nghịch, người thù của ta mà còn khen dương ầy thì việc này chẳng phải là lợi-lợi đâu. Đây rồi đến chừng mà dân Anam ta dương bảo-hộ đặng mỗi tháng mỗi góp tiền cho Hội Tư-cấp mà được vốn 100 đồng, 1.000 đồng, 1.500 đồng, làm một anh nhà giàu nhờ nhờ rồi có thể hùng vồn đi buôn, học ra mà lãnh làm việc này, việc nọ, hoặc làm cho nước được mở mang tân phát, chừng ấy chúng nó cảm cảnh ân-đức của ta biết là dường nào! Chừng ấy chẳng cần phải trông Đại-Pháp giúp vốn, lại lúc này vốn bên Đại-Pháp mắc dùng mà tu-hỗ các chiến-trường lại và làm tổn-lợi cho nước. Mà đây tôi có ý chẳng rỗi đến việc Đại-Pháp chẳng vui lòng mà giúp vốn cho các Thuộc-địa.

Còn điều này nữa là tiền góp mỗi tháng đó lâu ngày dồn-dập ra nhiều thì để mà giúp cho người Anam nào muốn vay ăn lời ít ít. Thường người vay bạc hay bị bọn tha-phương lập thể kiện-thừa rút rĩa làm cho hao tổn, muốn bán đứt ruộng đất cũng khó. Hội cho vay để một thí vì hội bắt thế đồ mà thôi (hypothèque).

Đây tôi xin kể sơ các số lợi cho hội viên. Tiền can-kiem, góp nhóp như vậy

được một số lớn để dùng trong cơn binh hoạn, khí quan, hôn, khi tan, tế, hoặc là cho con vào trường lớn mà học. Còn về phần lời bạc ầy đề ra, tôi coi như là một chuyện nhỏ, về phần trong tờ giao-kế định buộc cần kiem.

(Sau sẽ tiếp theo)

Giấy LE-NIL là giấy
trinh-anh thượng hạng.

NHÀN ĐÀM

Chữ Tê là Tê

Có một ông thầy chữ nho kia đi dạy đạo trong xóm, tại trường có một trò làm biên Lạc mà cha mẹ không hay kém chể, muốn đi học hay là ở nhà tự học; ngày kia trò ấy thưa với thầy rằng: Thưa thầy cho tôi xin phép ở nhà một ngày động kỳ cơm, trò ấy về rồi thì lão thầy nghĩ thầm rằng: Ta ở trong xứ quê mùa này ăn cực khổ bền lâu không ai mới, nay có đám kỳ của cha mẹ học trò thế nào có cũng mời mình, tôi đó trước là ăn thịt uống rượu sau gặp một hai người biết chữ nghĩa động nói chuyện chơi cho hả Lợi, chẳng đề trò ấy nói láo; chờ hoài không thấy mời, ngày mai trò ấy tới học, mỗi khi chữ nào không biết đi hỏi thầy thì thấy ta cứ nói chữ tê là tê, học cùng cái vở có hơn mười chữ khác nhau mà thầy cũng nói chữ tê là tê, trò này tuy dở song cũng biết nhìn mặt chữ thì biết mấy chữ khác nhau nên thưa với thầy rằng: Thưa thầy mấy chữ tôi không biết mà hỏi thầy đó coi nó khác nhau hết, mà sao thầy nói là chữ tê hết thầy vậy? Lão thầy hừ một cái rồi nói rằng: Tê hết! Tê cả nhà! Ấy là vì một bữa ăn gì không mời nên cho là chữ Tê cả nhà; còn đời nay cũng có chữ tê mà tê cả vợ chồng là như vậy: Hễ có ai bày ra buôn bán thì đắc nhau tới

đang mua chịu, còn nói ơn rằng: Giúp bạn đồng bang chống thì viết Bon mua chịu, vợ thì mua hiệu biện để đó tới tháng sẽ trả, chừng tới tháng chống vậy vợ cũng vậy, đem bạc mặt đi mua với tiệm khách không trả bạc chịu cho bạn đồng bang, có phải là Tệ cả vợ cả chống hết không? Tệ ôi là tệ!! Như vậy mà bạn đồng-bang cắt đầu sao nữa? Tệ ôi là tệ, chừng nào mới hết tệ?

Bentré, le 15 mars 1917.

B.-Q.-Nh.

野史小說
Giả sử tiểu thuyết

BATH HỌC VÔ VỆ 不學無術
(Không học không ai giúp)

Đời vua Gia-Long năm đầu, ở Biên-an-trấn (Bình-thuận Biên-hùng), có một ông nhiều học, tên là Nguyễn-duy-Thành, mà khoa-trường vô phận, lên ở nhà mà dạy những em trẻ trong làng, nhà ở gần mé sông, có trồng Lợn mấy chục cây Đều, và bông Cúc, bông Lài, đủ các thứ hoa khai từ quý, ngồi trong thảnh thơi, nghĩ thầm rằng: Thiệu-nghiêu-phu xưa cũng là người, mà dám sánh với đời Hy, Hoàng dĩ thượng, lớp hậu học người như sang đầu, chôn Tao-Bàn đều ghé mặt tới ông, tuy cơ cấu chưa phải chi tang-bồng, mà trường danh lợi, mặc lòng ai Tồn Sĩ.

Có ngày kia dạy học trò tới sách « Cang-nu-que-thông-giám », quyển thứ ni út, nơi bài đồng-luận, có câu tích Hoắc-quang bất học vô Thuật, 術 thì ông lại gọi rằng bất học vô Vệ, 衛 khi tên học trò về nhà học bài, thì ông giả nó cũng có biết được ít nhiều, hỏi nó ai dạy mà chữ này là chữ vệ, thì nó nói ông thầy dạy tôi, ông giả nó nói, con mai tới thưa với thầy rằng: Cha tôi nói chữ này chữ Thuật, chứ không phải là chữ Vệ. — Sáng

ngày, tên học trò đi học, nó cũng thưa với thầy y như lời cha nó biểu, ông thầy nói: « Chữ Thuật 術 với chữ Vệ, 衛 có khác xa gì đâu? Muốn Thuật cũng được, mà muốn Vệ cũng xong. »

Qua ngày khác nữa, lại có tên học trò khác, học sách Hôn-sử, tới câu giáo huấn tiêm ma, chỉ vu tam kỹ, nhiên hậu Phi 丕 biến, thì ông lại dạy nhiên hậu Bất 丕 biến, không hề tên học trò này, ông giả nó học cũng khá khá, về nghe con học mất chữ, mới hỏi con ai dạy, thì con cũng nói ông thầy dạy, bèn rầy rà om sòm, mà nói rằng: Thấy nào lại dạy bậy như vậy, chữ Phi 丕 thì có nét ngang ở dưới, còn chữ Bất 丕 thì không có nét ngang, mà đã học bậy rồi, mà lại đồ dối cho thầy mãi nữa, để mai tao tới hỏi ông thầy coi. — Rạng ngày, hai cha con đác nhau đi tới ông thầy, mà hỏi, cũng y như lời nói trên đó, — Đường lúc đó, có một hai người cho con học, cũng ngồi tại đó, ông thầy mặc cỡ, giả nó mặt mà nói rằng: Anh biết chữ như là một, không biết chữ như là hai, để tôi cắt nghĩa cho anh nghe, giáo huấn tiêm ma, (là dạy dỗ đâm thãm), chỉ vu tam kỹ, đến hơn 30 năm, mỗi một kỹ là 12 năm, nhiên hậu Bất biến (mà sau chẳng đổi, là cũng không hóa đi được), chứ anh nói chữ Phi là nghĩa lý gì? Cái nét ngang đó, là đưa nào nó viết thêm vô nó chơi; anh có giỏi, thì đem con anh về, tôi không dạy nữa.

— Khi ông thấy thanh nô, hai ba người thân chủ tại đó, nghe ông thầy cắt nghĩa rành quá, tưởng chắc là ông thầy phải, nên mới xúm nhau lại biểu người đó xin lỗi, tới một hồi lâu mới được.

Có bữa rọ trời gần đứng bóng, học trò về hết rồi, ông mới nhắc ghế trước ý ra, ngồi chơi dưới bóng mát cây Điều, gió thổi phớt phơ, hoa thơm ngào ngạt, lấy làm khoái chí, mới ngâm theo bài thi của ông Thiệu-Tử rằng:

Văn đàm phong khinh cận ngộ thiên 天;
Bang hoa tùy liệu quá tiên xuyên 川,
Thời nhơn bất thức dư tâm lạc 樂,
Tương vị du nhơn học thiêu niên 年.

DIỄN NÔM

Mây lạnh trời trưa gió thổi lòn,
Bến sông hoa liễu bước theo giòn,
Người đời chẳng biết ta vui vẻ,
Lại nói chơi bời học trẻ con.

Cứ ngâm đi ngâm lại hoài, cảnh này: thú ấy, cũng chẳng khác gì nhau, hễ vì mình viết y theo như vậy, thì chắc người ta nói mình ăn cắp, chỉ bằng cũng theo như ý đó, mà đồ đi một hai chữ, cùng một hai vần, mới nghĩ ra như vậy.

Văn đàm phong khinh cận ngộ phu 夫,
Bang hoa tùy liệu quá tiên châu 州,
Thời nhơn bất thức dư tâm được 樂,
Tương vị du nhơn học thiêu mẫu 牟.

Từ đó về sau tự xưng là Tao-dân cự-phách, chẳng khác chi Thiệu-nghiêu-Phu tái thế, Lý-thái-Bạch trướng sanh, có đêm ngồi than thì năm canh, sự nhớ câu: dạ tịnh bất ưng để tuyệt cú. — Bữa nọ ngủ trưa thức dậy, thấy học trò đã đưa con, tới mà thưa rằng: Thưa thầy, tôi có thằng con, cho nó đi học, để cho nó biết phép biết tắc, mà nó cứ làm biếng làm lác hoải, cực chẳng đã tôi mới rầy la nó, nó trở lại mắng-lộn cùng tôi, vậy chớ thầy có dạy sách nào như vậy đó không biết nữa? Ông thầy nghe nói, cười mà đáp rằng: Thôi! Con anh còn nhỏ dại, để tôi dạy bảo nó cho, chớ còn như anh muốn hỏi tôi dạy nó sách nào? Thì sao lại không có. Trống Kinh-thị, có câu rằng: phụ tử quyết tương, anh không biết hay sao? Người đó lại hỏi rằng: Thưa thầy, cha mẹ tôi trước cũng dư ăn dư để cho tôi theo thầy cũng biết ít biết nhiều, tôi thấy trong Kinh-thị có câu huynh-đệ quyết tương thì có, chớ như câu phụ tử quyết tương, thì thiệt tôi không thấy. — Ông thầy nói: Anh thiệt là nhà quê quá, phụ tử với huynh-đệ, có xa lạ gì đâu, tới con đánh lộn giập đầu, thì cũng một phần nhà nó đó, người đó thấy ông thầy nói vậy, tức cười mà từ giả ra về.

Ông Thánh-thán có phê rằng, uổng thay, tiếc thay, một vị lão sư tức nhơ, vẫn từ bặt thiệp, ngôn ngữ như lưu, uổng trời để

cho hưởng lộc tới bây giờ, mà làm nhứt-báo cho thiên hạ coi, thiệt là hay lắm, chớ phải chơi sao? Than ôi!

Nhiều học toàn bình tam thôn thiệt, hư danh bất trị nhứt văn-tiến.

(Sau sẽ tiếp theo)

Cholon, TRƯƠNG-LÊ HƯƠU.

Tiết người xưa

Khi rảnh tôi thường lục xem các truyện, sách Tàu, lâu có chỗ khôn nhiều hi hỏ mà học thêm. Xem rồi chiêm nghiệm nghĩ có nhiều đều đáng tiếc. Nư trong truyện Tây-Hôn có thuật tích Hôn, Sở tương trạch, vua Hôn là Lưu-Bang, người nhơn từ lại là chơn-nang, tin dùng Trương-Lương mà cơ nghiệp vững bền, thiên hạ qui tâm, người lương-tài tri-sĩ đều vân tập mà giúp người dựng nên nghiệp cả. Còn vua Sở là Hạng-Vô trước dùng Phạm-Tăng, đánh đầu tháng đó, sau lại không nghe lời Tăng, nên nghiệp cả khó gìn, ấy là sở trời định trước ai khả cựng cầu; song tiếc cho lão Phạm-Tăng mưu trí gồm no, rõ thông khí số, sao lại có sự phi kỳ chúa, theo Hạng-Vô là kẻ bạo ngược tội ác q'án đình, không biết tính ngộ hồi đầu, đáng cho là « Minh-châu đầu ám », ững bầy tài người nhả tháo mưu mô. Sóng với Từ Thử qui Tàn thể với Lưu-Bị: « Chung thân bất thi nhất kế » thì Tăng bỏ với Thử b'et bao! Nhảm tài Thử hơn Tăng thập bội!!

Tiếc thay! Minh-châu đầu ám!! Lương cảm bất trạch mặc nhi thế!!

Tiếc thay!

Hiệp-hòa, CAO-HẢI-ĐẾ.

Rượu Sâm-banh hiệu
MARQUIS DE BERGEY
là rượu nhứt hảo hạng.

債 小 說
Trình tham tiểu thuyết
(Tiếp theo)

Xảo-Châu nghe nói xát lý thì thắc kinh. Quan Biện-ly lại nói tiếp thêm rằng: « Ấy thiệt rõ ràng là chủ có bị cây súng ấy giết, còn nghi ngờ chi nữa. Lúc ấy Xảo-Châu khóc cũng lạ khóc mà cười cũng lạ cười, đứng sững như trời, mặt mày tái lét. Những kẻ đứng coi thầy đều lo sợ cho Xảo-Châu. Ai ngờ quan Biện-ly lại để dẹp chuyện ấy lại mà hỏi qua việc khác rằng: « Đêm hôm qua cô ở tại chỗ nào? »

— Tôi ở tại phòng của tôi.

— Đêm ấy có thấy khách nào lạ mặt đến chăng?

— Bẩm không, chỉ có Huỳnh-Thăng đến nơi phòng tôi mà thôi.

— Và đến làm gì?

— Và nói có một vị Thần-si muốn đến viếng tôi, lại có trao một miếng danh-thiếp nữa.

— Vị Thần-si đó là ai, tên gì?

Xảo-Châu cúi đầu suy nghĩ rồi bảm rằng: « Trong miếng danh-thiếp ấy tôi thấy tên để là Lý-thần-Liêm. »

Lại-xuân-Điền nghe nói thì nghĩ thầm rằng: « Lại sanh mới mang thêm ra nữa rồi đây. » Còn Mai-Anh thì cũng lấy làm lạ đứng làm thinh nhân mặt nhàu mày.

Quan Biện-ly lại hỏi: « Lý-thần-Liêm là người ra thế nào? » Xảo-Châu nói: « Tôi không hiểu dạng, chỉ có nghe nói rằng và có việc cần kíp muốn đến thăm tôi. »

— Vậy rồi cô trả lời với va làm sao?

— Lúc ấy tôi không muốn ra mắt với khách, nên tôi kiếm chuyện mà từ hâu va đi.

Quan Biện-ly nghe nói ngấm nghĩ một hồi lâu rồi thở tay vào túi lấy ra một cuốn sổ nhỏ (petit carnet) ghi tên họ người ấy vào, rồi bỏ dẹp việc ấy lại, hỏi qua việc khác rằng: « Thường thường mỗi khi có ngủ, cửa phòng cô để mở một cánh hoải vậy sao? » Xảo-Châu nghe hỏi tới đó thì lấy làm lạ bèn đáp rằng: « Mỗi khi tôi ngủ thì tôi đóng cửa phòng, chớ tôi có để mở bao giờ? »

— Mà sao hồi hôm này cô lại để mở?

— Hôm qua mà tôi để cửa phòng mở đó là vì tôi nhứt đầu, nên tôi có ý để cho thông gió một chút.

— Mà lúc có mở cửa đó thì Huỳnh-Thăng chưa đến hay là đến rồi?

— Huỳnh-Thăng đến rồi, sau tôi mới mở cửa.

— Có lúc 10 giờ tên Thơ-ký Trình-vân-Việt ở trong phòng chú cô đi ra về phòng chú, mà nghĩ đó, có có nghe thấy chi chăng?

— Bẩm thấy.

— Rồi chừng nào cô mới đóng cửa phòng của cô?

— Khi tôi ngủ thì tôi đóng cửa liền.

— Khi Trình-vân-Việt về phòng rồi lâu mau có mới ngủ?

— Trong giây lát thì tôi đã ngủ, còn muốn cho biết này giờ mấy khác, thì tôi không nhớ cho chắc được.

— Ước được chừng hai mươi phút đồng hồ chăng?

— Tôi vô ý, không nhớ chắc, nên tôi không dám định bất tử.

— Ta nói thiệt cho cô rõ, cứ theo lời của quan thầy thuốc đoán đây, thì đêm hôm qua khi Trình-vân-Việt ở trong phòng chú cô mà ra về rồi chẳng bao lâu thì chú cô đã bị người ta bắn chết, lúc ấy chắc cô chưa ngủ, vậy thì có khi có cũng nghe hơi động dạng có người vào phòng chú cô, cùng là tiếng súng chớ lẽ nào không.

Nào, tôi có nghe việc gì đâu bao giờ!

(Sau sẽ tiếp theo)

游戲文章
Du hí văn chương

GIẢI THAI

Trong tờ Nông-cổ số 7 M. Vô-phong-Đặng là người giúp việc tại nhà in A. Portal có gửi đến một câu đố mà xin bốn quán ăn bánh giấm. Từ ấy đến nay trong Lục-châu cũng có nhiều ông gửi đến, ông thì nói là chữ gian 間, ông thì nói chữ vân 間, ông thì nói chữ quai 話,

Ông lại nói chữ vương 王 ông lại nói chữ ám 暗; phân phân bất nhất, song phần đông thì nói chữ gian 奸, nhiều hơn. — Mà nay M. Vô-phong Đẳng lại giải rằng chữ ngoại 外, bốn quân của ông không đủ lý, nhưng vậy bốn quân của ông đơm trọn lời giải ấy vào đây cho Lục-câu chữ quân-tử rõ. B. Q.

Lời giải như vậy:

Này tôi xin giải câu thai số 7 trong « Nong-cô Min-đam » số 7.

Cứu-hoàn là một chữ, Lục-trực là một chữ, nghĩa là hai chữ ráp lại thành một chữ là chữ Cửu phá toa, chữ Lục này ngang một bên chữ Cửu thì là chữ Ngoại (là ngoài).

Thiên hạ bất thức, Không-Minh hát thông, nghĩa là chữ của Đức-không-Tử giáo truyền cho thiên-hạ, mà thiên hạ bất thức, còn Không-Minh hát thông là Không-Minh cũng không biết đặng là vì không phải chữ của ông Không-Minh đặt để nên gọi rằng bất thông, nó là chữ ngoại là ngoài.

Còn mấy ông đáp chữ gian không trúng lý là vì tôi cảm chữ tình, chín ngang

sáu số, chữ nghĩa cảm không cho nói chữ chín ngang sáu số, nói chữ chỉ cho có chữ cửu đứng trước, chữ lục đứng sau thì trúng chữ ngoại nhằm đó.

Vô-phong-Đẳng,
Imprimerie A. Portail.
Saigon.

Lời Nghị-định
CHO LẬP CHỢ ĐÊM TẠI SAIGON

Quan Đốc-lý Thành-phố Saigon,
Chiều theo chỉ dụ ngày 11 juillet 1908;
Chiều theo lời-nghị thành-phố ngày 20 novembre 1906, về lễ-luật chợ trong Thành-phố;
Chiều theo lời-nghị Thành-phố ngày 4 octobre 1912, đổi giá tiền hồ đã định trong lời-nghị ngày 20 novembre 1906;
Chiều theo lời hân-luân của hội-đồng thành-phố ngày 17 février 1917, quan Nguyễn-cái Nam-kỳ phê ngày 13 mars 1917.

NGHỊ ĐỊNH:

Điều thứ nhất. — Chợ đêm sẽ lập thử trong ba tháng tại chung quanh mé cửa chánh Saigon từ 18 giờ cho tới 23 giờ.

Điều thứ 2. — Tiền chỗ sẽ đòi những người buôn bán theo lời-nghị thành-phố ngày 4 octobre 1912 đã định.

Điều thứ 3. — Tiền thuê chợ đó sẽ nhập vào sổ bạc-thầu tại điều thứ 3, khoản thứ 2 « Thuế đóng tiền chỗ trong chợ », và sự tôn phí về chợ đó sẽ biên vào sổ tiền xi-ai về phần tư như điều thứ 3, khoản thứ 3, về số tiền bạc đương niên.

Điều thứ 4. — Quan cai phòng định Đốc-lý và quan kho-bạc, mỗi người theo phần mình, lo thi hành lời-nghị này.

Saigon, ngày 22 mars 1917.
Quan Đốc-lý,
A. FORAY.

Chiếu tại sở Thanh-tra
ngày 20 mars 1917, số 181.
BALENCIE

Số 509
Phê cho thi hành tức thì:
Saigon, ngày 26 mars 1917,
Thủ Quan quyền N. uyên-soái Nam-kỳ đi khởi:
Quan Giám-Đốc hành sự công vụ
QUESNEL.

NGHĨA KHÍ TÌNH SI
TRUYỆN

Một đêm anh em bạn tình không biết làm gì cho vui. Ngồi rủ Tâm đi chơi bát bộ. Tâm bần đưng bị Nghi nói thét phải ép lòng đi. Tâm giờ đến rạp hát, bước vô thấy một người ngồi giữa một đống đồ, hai bên có kẹp nệm, nệm, nệm, nệm, nệm. Nghe hát một hồi rồi mới bắt đầu là lớp « Nụ cười bình-nam » Tô-gi-uyên-soái bích-anh, rồi Mộng-gi-ương đang lo sợ Đoàn-hồng-Ngọc ở Trườ-chi-an về, bay Địch-lữ ngộ sát Đoàn-Hồng mà báo oán. Tâm bắt đầu thấy vậy, tai cũng nghe tên trộm này, mà lại bắt ở trước ông tình ngoài bên ai. Giá là, n he một tiếng « ủa » lớn, trở ghebiên đánh lia kẻo so g-lĩ thối, Tâm lại n nhủ đêm kỹ, thấy một viên

nữ-tướng, nã chiến-phục đương « hê » là « tướng hoàn-ốt, đi nhào lạng than k'óc, kêu cha ơi, cha ơi, trách phận tôi du-ên, ăng: « Hiểu tình biết có vẹn tuyền cho cha g? » Tâm sợ nhỡ chuyện mình không muốn « hê » khều Nghi rồi về. Nghi hiểu ý. Ra đi một hồi rồi quay về, anh em tất tay giã nham. Nghi đứng lại đợi cho khuấy hinh bạn, mới về, và đi và ngã rên.

Mới biết trong-tư là thế ấy.

Cho hay chờ tách kể ôi câu (1)

Tâm về đến nhà rồi mới gờ rười. Bước vào mà thấy có người nậu trà với nầy Cao-văn-Đông. Tâm bai mà tới ã. Lê-văn-Đức củi Tâm mà nói với

(1) Vi-sanh ước hẹn với tình-nhơn, ôm cột cầu kia mà đợi. Đợi hoài mà chẳng thấy ai, nước một ngày một lớn. Sanh sợ thất-ước ở đó đợi hoài, nước ngập chết đi. — Người sau cho Vi-Sanh là « Kim-cổ tình si chí tử ».

khách: « Cháu tôi đó, kêu tôi bằng chú, nời thì đạu khoa rồi — rồi đay q a nói với Tâm: « T ấy lại ở bên Phôn-văn quan Nguyễn-soái, cháu biết không? » Tâm chưa kịp trả lời thấy Đông hỏi: « Bấy lâu cháu nó ở đâu mà tôi không thấy? »

— Lúc nó còn đi học cũng năng lại đây, nhưng mà không điệp coi gặp thấy. Ra trường rồi nó về dưới anh tôi, mới lên thăm tôi ba bốn bữa rày, ít bữa đây nó cũng về dưới.

— Vậy thì mai n'ốt gì, thấy qua tôi, cho cháu theo coi với.

Một lát thấy Đông kiêu về. Bữa sau, nặt trời vừa khuất bóng đèn khi n'ời chói lóa chú cháu Tâm qua nhà thấy Đông. Vào cửa gặp thấy ký nằm trên ghế đá đọc nhật-trình, bên bàn viết nà g Nguyệt-Minh đứng coi sách. Thấy khách, Minh đứng dậy cúi đầu thì lễ rồi bước về phòng. Thấy ký kéo ghế mời chú cháu ngồi, rồi t-

TÚY KIỀU GIẢI NGHĨA

Hạ-từ (1) van-vái trót ngày,
Điền tai lán-truật, (2) phụ tay tới-tàn.
Rường cao rút ngược đây oan,
Dầu mà đá cũng nát gan (3) lựa người!
Mặt trông, đau-đớn rụng-rời,
Oan này còn một kêu trời, nhưng xa!
Một ngày lạ thói sai-nha. (4).
Làm cho khờ-hại chẳng qua vì tiền.
Sao cho cốt-nhục vẹn-tuyên,
Trong khi ngộ biên từng quyền biết sao?
Duyên hội-ngộ, đức cù-lao,
Bên tình bên hiếu, bên nào nặng hơn?
Để lời thệ-hải minh-sơn,

Trong nhà dùng lời hạ-từ van vái trót ngày, mà tai lán-truật của bọn sai-nha điết, không nghe, còn tay tới-tàn bọn ấy phụ mấy lời van vái đó.

Rối lại rút ngược đây oan lên rường cao, dầu mà đá cũng phải nát gan lựa là người ta!

Ngược mặt lên trông, ai cũng đau-đớn rụng-rời. Cái oan này còn một kêu trời mà thôi, nhưng trời xa quá!

Lạ cho cái thói sai-nha, làm cho khờ-hại một ngày đó chẳng qua vì tiền.

Còn Kiều làm sao cho cốt-nhục vẹn-tuyên đặng? Thời thì trong khi ngộ biên phải từng quyền chớ sao bây giờ!

Bên tình thì duyên hội-ngộ, bên hiếu thì đức cù-lao, mà bên nào nặng hơn?

trả thuốc rồi cùng nhau đàm-đạo. Được chừng nửa giờ, chú cháu Tâm xin kiêu.

VI

Nghĩ người thôi lại nghĩ mình,
Một tình thì chớ, hai tình thì sao?

Tâm lên ở Saigon, tay bề ngoài nói thăm chú, chớ kỳ trung, muốn cho xa mặt tình-nhơn họa may có người ngoài đoạn thăm. Mà ở đây được hơn một tuần lễ, Tâm xét đạo làm con chẳng lẽ vì chút buồn tình mà quên chữ hiếu. Đã chẳng thăm tình mộ khau, lại còn đi xa đàng làm cho mẹ cha thương nhớ. Vậy mới định hứa chừa-chợt về Chợ-gạo.

Trọn ngày thứ bảy, Nghi ở nơi nhà Lê-văn-Đức mà đàm-đạo cùng Tâm Trời vừa chạng-vạng, Nghi muốn đề cho Tâm khõe trí mà sớm sửa và nghĩ ngợi, đặng sáng có thức cho sớm, nên kiêu về. Tâm cần không được. Nghi lại ỉa mai ra ga đưa anh lên xe lửa. Tâm nói chẳng cần phải nhọc lòng đưa đón; anh

em đã biết là đã nhậu. Uống quá ra tình lột-lát.

Ra về Nghi thấy trời còn sớm, đi vòng xuống chợ chơi. Đi ngang qua xóm chợ là bán cá. Nghi ở bờ ngó vô tiệm thấy Nguyệt-Minh và một người đàn bà sơn sơn mua vải, đứng chơn ngó sừng một hồi, rồi giục mình, sợ Minh thấy bên bước trái qua một bên kia đứng đợi.

Giây phút, mình và người đàn bà ra về, Nghi để đi xa xa, rồi lần mò theo sau. Và đi và ngó lom-lom, mà trong bụng hồ-hồ (Chớ chỉ lúc này có ai biết được, ở sau lưng Nghi, về vai hỏi làm gì, không biết Nghi trả lời sao há?) Nguyệt-Minh queo qua đường Lagrandière bỗng đâu Tâm đâu kia đi lại, thấy Minh nghiêng mình chào hỏi. Minh cúi đầu đáp lễ rồi đi luôn về nhà. Tâm đứng ngẩn ngơ một hồi, rồi Tâm lần đến chỗ Nghi núp này giờ. Nghi nép mình vào góc me nghe Tâm than rằng: « Mà khó thật! Biết lòng người tốt xấu thế nào? Bây giờ

Rượu Cổ-nhạc VIEILLE
EAU-DE-VIE DEJEAN là
một thứ rượu rất
có danh-tiêng hơn bốn
chục năm nay.

NGHĨA XUÔI:

Bà con chi em trong nhà xúm lại van-vái lấy lực, khóc đến cạn nước mắt, nằng nĩ ráo nước miếng mà bọn sai-nha nó-lẽ không thương xót chút nào. Thiệt bọn ấy không mảnh lương-tâm đã điết tai, mà lòng sanh dữ hơn nữa. Chúng nó bắt Vương-Ông và Vương-Quan treo lên rường nhà mà khảo kẹp. Hỏi ai mình đốn gan sắt, cha chã! có chịu nổi cái khác-khở này chằng! Ai này thầy vậy đều cần rằng chằng nát mà chịu chớ biết sao Ồ! oanh-khúc này chỉ còn kêu trời mà thôi! Trời đất ơi! Trời thì cao, đất thấp, trời đất có thấu cho kẻ chịu hân-oan này chằng?

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-PHÁT-VĂN.

Làm con trước phải đến ơn sanh-
thành.
Quyết tình, nằng mới hạ tình :
« Hồi cho dễ thiệp bán mình
chuyện cha ! »
Họ *Chung* có kẻ lại (5), già,
Cũng trong nha-dịch lại là từ-tâm.

Vậy thì lời thệ-hải minh-sơn để lại sau,
phận làm con trước phải đến ơn sanh-
thành đã.
Quyết tình như vậy, Kiêu mới hạ cái
thình-thình xuống nói rằng: « Hồi ai xin
để cho thiệp bán mình chuyện cha ! »

Có kẻ thơ-lại già họ *Chung* cũng trong
bọn nha-dịch lại là từ-tâm.
Mà thiệt là cho cái thói sai-nha! Làm
cho gay gổ khốc hại cho đến đến 5, hành
há khác-khổ thân người như vậy, chẳng
qua là muốn kiếm... su. Chớ chi có tiền
đem... đức thì êm rồi.

Tội nghiệp cho thân phận, thầy vậy
đứng lấy quất mà ngó, nước mắt như
mưa, than rằng: « Trời ôi! Làm sao cho
cột-nhục ven-tuyến bây giờ. ! Nếu hết
thảo cùng cha, phải quên lời thề lúc nọ,
mà còn giữ tiết cùng chồng, thì còn gì
tình phụ-tử. Ôi thời thời! Con biển phải
quyển, lẽ nào lấy chữ *Anh* làm trọng hơn
chữ *hiếu* sao? Thà là đến ơn sanh-thành
trước, lời thệ-hải minh-sơn về sau sẽ
tính. »

Nhút định như vậy rồi, nằng nài-nĩ xin
bán mình mà chuộc cha.
Trong bọn nha-dịch có một gã thơ-lại,
có nhơn-tâm một ít, thầy vậy thương.

DIỄN TỊCH

(1) *Hạ-từ*. — Lời hèn hạ, lời nhỏ nhen.
(2) *Lân-truật*. — Thương xót, thương
hại.

(3) *Gan*. — Theo đây thì *đá có gan*.
Người có nói *gan như sắt, gan như đá*
nghĩa là cứng như sắt đá, *chớ gan* của
đá thì chưa từng nghe. Phải chỉ *đây* mà
đề như vậy:

Đầu mà đá cũng nát tan lựa người,
dễ hiểu một thì vì đây muốn nói đầu đá
cũng nát tan huông lựa là da thịt (chớ
không phải gan) của người.

(4) Có một thể hiểu câu này khác nữa:
« Một ngày, một bữa mới lấy thói sai-nha
làm lạ, chớ ta đã thường biết, đư biết
rồi... » Hay là nói vậy rõ hơn: « Một
ngày, một bữa gì đó mà không biết cái
thói quán sai-nha! Nó làm cho khốc hại
đó, chẳng qua vì tiền. »

(5) *Lại là thơ-lại*.

(*Sau sẽ tiếp theo*).

Gocong: TRƯƠNG-MINH-BIỆN.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá hàng hóa xuất-cảng

Cây sao, bể vườn 0,23 x 0,33.....	1 thước vườn.	25 \$ 00
Cây cam xe.....	»	32 00
Củi.....	»	1 50 tới 2 \$ 00
Gạch thường.....	1 muôn.	85 00
Gạch làm bằng xi-măng, hạng nhứt.....	1 trâm.	6 50
id. hạng nhì.....	»	3 50
id. có lỗ.....	»	6 50
Cao-su Trung-kỳ.....	1 tạ 60 k. 4.	170 00 tới 180 00
Cao-su Lèo.....	»	100 00 tới 140 00
Vôi.....	»	0 95
Sáp.....	»	70 00 tới 85 00
Heo sống.....	100 ký lô.	27 00 tới 33 00
Ruột dừa khô.....	1 tạ 68 k.	8 00 tới 9 00
Sừng trâu.....	»	10 00 tới 12 60
Sừng bò.....	»	25 00 tới 27 00
Gạt nai.....	»	24 00 tới 26 00
Bông vải, cạp bột bằng tụy.....	1 tạ 60 k. 4	30 00 tới 32 00
Bông vải cón bột.....	1 tạ 63 k. 420	9 00 tới 11 00
Tôm khô lột vỏ, hạng nhứt.....	1 tạ 60 k. 4	40 00 tới 46 00
id. hạng nhì.....	»	25 00 tới 35 00
id. cón vỏ.....	1 tạ 68 k.	20 00 tới 25 00
Hột đậu-phộng.....	60 k. 4	7 50 tới 8 00
Hột sen.....	60 k.	9 80 tới 10 00
Mỡ heo.....	60 k. 4	21 00 tới 25 00
Đầu phộng.....	68 k.	23 00 tới 25 00
Đầu dừa.....	»	23 00 tới 25 00
Bắp trắng.....	100 k.	1 80 tới 1 90
Bắp đỏ.....	»	2 70 tới 2 80
Cau.....	75 k.	28 00 tới 36 00
Đa trầu.....	88 k.	26 00 tới 28 00
Da bò.....	»	54 00 tới 56 00
Da nai.....	»	35 00 tới 37 00
Đá xanh nhỏ.....	một thước thùng	62 00
Tiêu đen.....	1 tạ 63 k. 420	31 00 tới 39 00
Tiêu trắng.....	»	54 00 tới 55 00

Máy.....	60 k. 4	5 00
Muối.....	»	0 90
Hàng Tân-châu.....	150 lbes	360 00 tới 400 00
Hàng Batri, Mỏ-cày.....	60 k. 4	340 00
Ngói bằng mặt.....	1 muôn	65 00
Ngói khum.....	»	35 00

Giá hàng hóa nhập-cảng

Vải trắng Calicots chưa dãi, bé khổ 0 = 85 (26 yards).....	1 cây.	3 \$ 80 tới 5 \$ 00
Vải Madopolamo, bé khổ, 0 = 70, 0 = 80, (24 yards).....	1 cây.	4 50 tới 5 00
Gạch bằng Ciment (Xi-măn), hạng nhứt. id. hạng nhì.....	1 trâm.	6 50
Xi-măn (Ciment), Bắc-kỳ, hiệu con Rồng. Vôi Bắc-kỳ hiệu con rồng.....	1000 k. 1000 k.	40 00 72 quang tiến tây.
Sắc.....	100 k.	120 tới 130 quang.
Chì.....	»	160 tới 180 quang.

Rượu

Larue Frères.....	1 thùng, 18 ve.	17 quang.
Moninger.....	46 ve.	17 \$ 00
Phên x.....	36 ve.	10 20
Asahi beer (Nhật-bồn).....	48 ve.	16 00
Amer Picon.....	12 ve.	16 00
Secrestat.....	»	59 quang.
Cusenier fine solençon.....	12 ve.	33 \$ 00
Cusenier V. H. O.....	»	26 00
Dejean et C°.....	»	17 50
J. Robin et C° O. P.....	»	23 50
Chauve Souris Cusenier.....	»	44 quang
Denis Mounié.....	»	50 quang
Courvoisier.....	»	40 quang

Lời rao

Quan Đốc-ly Thành-phố Saigon rao cho
nhơn dân hay rằng: Tại nhà thương
khẩn bệnh thì ở đường Boulevard Bon-
nard có trồng trái.

Vì nhiều quận trong Châu-thành thương
hay có trái giống nhiều, cho nên ta
khuyến bảo mấy người nào lâu rồi mà
chưa trồng trái lại, phải tới nhà thương
thí cho quan Lương-y Thành-phố trồng
lại cho.

Mỗi ngày từ tám giờ cho tới chín giờ

sớm mai thì có trồng trái tại nhà thương
thí.

Thường khi nhiều người bị trái giống,
nên ta khuyến, thứ nhứt mấy người
Annam, đừng có dự-dự phải dùng diệp
này, mà phòng hờ trước cho mình khỏi
bị lên mùa.

Mấy người lớn rồi trồng trái cũng tốt
như con nít vậy.

Saigon, ngày 24 Février 1917.

Quan Đốc-ly,
A. FORAY.

國文教科
Quốc-văn giáo khoa

COURS DE MORALE

賢思齊焉見不賢
而內自省

Kiên hiên, tư lễ diên; kiến bất-hiến
nhi nội tự tỉnh

NGHĨA LÀ: Thấy người hiền, phải lo
mà lấy; thấy kẻ chẳng hiền, thì phải xét
trong mình.

Thấy, là ai thấy? Minh thầy.
Hiên, là ai hiền? Người ta (kẻ khác) hiền.
Lo tày, là ai lo tày? Minh lo mà tày
cho bằng người ta.

Thấy, là ai thấy? Minh thấy.
Bất-hiến, là ai bất-hiến? Người ta bất-hiến.
Tự tỉnh, là ai tự tỉnh? Minh tự tỉnh,
mình xét trong mình, mình coi có bất-
hiên như người đó vậy không?

Sao kêu là người hiền? Người hiền là
người có nét-na có phẩm-cách, có tài-năng
có học-thức, như ta thường nói người
hiên lành.

Sao kêu là kẻ bất-hiến? Kẻ bất-hiến là
kẻ cuồng ra gì, dốt nát, hỗn hào, lờ-mán,
ăn ở hèn hạ.

Thầy người hiền nên bắt chước không?
Nên bắt chước, lo mà so sánh cho bằng
người ta.

Thầy người không ra gì, nên xét lấy
trong mình mình không? Nên xét coi có
sự dở như kẻ đó không.

Lý. Đây là Đức-Không-tử dạy học
trò phải nhâm người mà sửa mình. Như
thầy người hiền lành giới giáo hơn mình,
thì chẳng nững kham phục người ta,
mà lại phải mong làm làm sao cho bằng
người. Còn như thầy người lờ-mán bất-
tài, thì chẳng những mình khinh bỉ lại
phải xét trong mình mình coi có vậy
cương mà sửa lại. Ấy là: mượn người
mà tỉ ta, được bỏ xấu theo tốt.

Còn mình biết kham người hay, chớ kẻ
dở, mà không biết xét đến mình, ngula
ta biết khôn mà không học được đức
khôn; biết dở (quấy) mà không bỏ được
đều dở, thì cái biết ấy cũng như không
biết.

Cócau rằng:
Trông người hiền, dừ xét suy,
Hiên thì bắt chước, dừ thì bỏ đi,
TRƯƠNG-MINH-BIỆN.

Tiệm thợ bạc

TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH
Ở TẠI ĐƯỜNG THỦY-BÌNH, SỐ 192
(192, Rue des Marins, Cholon)

Kính cùng quý-ông qui-bà đặng rõ: Nguyễn
tôi dọn lò thợ-bạc tại đường Thủy-bình, số nhà
372, đã hơn 10 năm, nhờ ơn quý-ông qui-bà có
cấp. Nay tôi dời xuống gần gara xe lửa lớn cũng
đường Thủy-bình, số nhà 192, mở ra rộng rãi và
sạch-sẻ, tôi lại chế ra những đồ nữ-trang bằng
đồng và bằng vàng nhiều kiểu, nhiều cách mới
theo như kiểu Langsa, khéo là và công. Vày quý-
ông qui-bà có đi đâu tiền đường, xin ghé lại tiệm
tôi mà chơi, trước là giúp cuộc công-nghệ trong
xứ ta cho mau tiến-bộ mở mang, sau nữa giúp
tôi là hạn đồng-bang cao cấp kính đính cho mau
thành tựu.

Nay kính

TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH.
Bijoutier. — Chợ-lớn.

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 20, đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tằm, cám,
trà-đốt, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật
dùng khác.

Nước mắm Phú Quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh
Bình-thuận; không bán nước-mắm làm
tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng
phổ, gói giấy, thì có kẻ đem đến nhà
chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ
nghỉ sạch sẽ tử tế. Muốn dùng cơm từ
bữa ăn, hay là muốn dùng cơm thố
cũng đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong
thả xin chư ông ghé chơi một phen thì
biết.

怡 A-KONG 生

Tiệm may ở tại đường Duperré, số 87
SAIGON.

Tiệm tôi lập ra đã 45 năm rồi, từ ông
già tôi lập đến nay, tôi thế cho ông già
tôi, may đủ các thứ quần áo theo kiểu
Langsa và kiểu Hồng-Mao, hoặc nỉ hoặc
vải bố Tây đủ các thứ. May đã mau mà
giá lại rẻ hơn các tiệm khác. Xin chư
ông hãy đến tiệm tôi, đặt thử vài món,
thì tôi cũng sẵn lòng tiếp đãi tử-tế.

A-KONG kính cáo.

TIỆM KHẮC CON DẤU BẢNG ĐỒNG
ở ĐƯỜNG AMIRAL DUPRÉ, SỐ 42
Saigon

Kính trình cùng quý-vị đặng rõ: Tôi
có lập tiệm khắc con dấu đồng, con dấu
mũ-thun và bản đồng. Có chạm mộ-bia
bằng đá cẩm-thạch. Khắc bản in bằng kẽm
(licché sur zinc) thiệt tốt, dùng được lâu
chớ không phải mau mòn như chì vậy.

Quý-vị muốn dùng kiểu nào tôi xin hết
sức làm cho vừa ý và tính giá thiệt rẻ,
cũng có vẽ chơn-dung đủ thứ.

NGUYỄN-CHI-HOÀ

Maison QUANG-HUY

54, rue Viénot, Saigon

Có bán: Đèn khí đá, bec lửa, to, nhỏ,
đủ thứ. Dầu bạch đăng, savon, bạch
đăng thơm dai lâu.

VÀ CÁC MÓN THUỐC SAU NÀY:

- 1- Thuốc cứu cấp bá chứng (Tiểu đản).
2- Thuốc kiết.
3- Thuốc ho đủ chứng.
4- Thuốc tán tiêu thực, no hơi.
5- Bột-trắng lục vị trị nóng, mết.
6- Thuốc ban có mục trong họng.
7- Bột huyết đơn-bà.
8- Diêu kinh.
Tám món thuốc này là thuốc gia truyền của
thầy Miên, ông già thầy Già, ông của thầy Lai,
ở đường Phước-kien (Chợ-lớn), hiệu Đơn-
phụng-Đường, ba đời làm thuốc có danh tại
Nhứt-Tể (Tân-an) ai ai cũng rõ.
9- Nhựa rắng.
10- Đam con mắt.
11- Xức chi.
12- Nhung trẻ muối.

QUANG-HUY báo.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới, đủ đồ phụ tùng xe
máy và sửa xe. Lành thập mướn đèn khí
đá (Carbure). Khẩu đen bằng nhiều tay
tốt thượng hạng. Bán mới và bán lẽ vô
ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua-đồ phụ
tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi. Tôi
sẵn lòng kỹ lưỡng mà gửi contre-
remboursement, nghĩa là đóng bạc nhà
thờ mà lãnh đồ, và tôi cho giá đồ phụ
tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix
courant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH
Cẩn kháo.

BÁNH CAM TÍCH

Tại nhà thuốc Nhị-Thiên-Đường. Ông
lương-y Vi-Tê-Sanh, chọn các thứ thượng
được bảo chế ra như bánh, muối ngon
ngọt, để cho con nít ăn trừ các chứng
cam-tích, sát trùng hay làm.

Thường con nít hay có sanh trùng lã,
nước da vàng, ốm yếu bụng nổi gân xanh,
đau bụng, làm biếng ăn, hoặc tiêu ra bọt.
Các chứng nói trên đây đều là bởi man
chứng cam-tích mà ra.

Vậy nên làm thử bánh này để cho
những con nít và người lớn ăn có ích
lắm, có trùng lã thì nó tiêu ra, như
không có trùng lã, thì ăn bánh này,
mạnh tỳ-vị, da thịt càng tươi, nếu ăn
đặng lâu chừng nào, thì càng ngày càng
mập.

Chư-vị có mua thì hãy nhìn chắc cái
nhãn Ông-phật, hiệu Nhị-Thiên-Đường,
phải là thứ thiệt, kéo làm thử giá ăn vào
thêm bịnh.

Mỗi gói mười bánh: 0 \$ 10
GIÁ Mỗi hộp 100 bánh: 0 \$ 90

Xin các vị có mua thì phải nhìn cho kỹ
cái hiệu NHỊ THIÊN-ĐƯỜNG có hình
ÔNG-PHẬT, kéo làm thử giá ăn vào
thêm bịnh.

Như chư-vị ở dưng xa xuôi mà muốn
dùng thuốc chi, xin viết thư gửi cho
tiệm tôi rõ, thì tôi sẽ gửi thuốc lập tức,
mà gửi contre-remboursement nghĩa là
đem tiền lại nhà thờ mà lãnh thuốc. Còn
đồ bao thơ như vậy:

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

Pharmacie Asiatique

Rue de Canton, N° 38 à CHOLON.

ĐAU ESSENCE DE MENTHE

Hiệu Nhị-Thiên-Đường

chà

Ông lương-y Vi-Tê-Sanh chế ra, khử độc rất
hay.

Là ăn nam-nữ, có đơn có phong, hoặc mao
cầm phong sương, nóng lạnh, số muối, nhất
đầu, đau bụng, mưa nắng, khô cổ, đau miệng.

hoặc nhất mình nhất mảy, hoặc là kính phong
thì phải dùng thứ dầu này, trong uống ngoài thoa
thì cái thân hiệu.

Quý ông có mua thì hãy nhìn chắc cái nhãn
Ông-Phật hiệu Nhị-Thiên-Đường mới phải là dầu
thiệt, kéo làm thử giá.

Mỗi ve..... 0 \$ 25
GIÁ Mỗi ve..... 2 \$ 40

Lời rao

Kính cùng tôn bằng quan khách đặng
hay: Nhà ngử hiệu DƯƠNG-HUY VINH-
PHÁT, ở đường AMIRAL-COURBET, môn
bãi 3, Saigon, phòng vì sạch sẽ tinh
anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ
rẻ, lại gần ga-e thành Saigon, rất tiện
dễ cho quan khách tới lui, xin ông lòng
thi ân một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm
chúng tôi lễ hiền kính sĩ là thế nào.

ANTOINE BÀU đôn kính.
N° 53, Amiral Courbet.

TIỆM HOA CHƠN DUNG
VÀ KHẮC CON DẤU

MỸ KỸ

Có thợ vẽ hình người và khắc con
dấu bằng đồng, bằng chì, bằng cây, có
lamin bằng đồng, mộ bia chạm bằng đá
cầu thạch.

Có vẽ liền và tranh sơn thủy bằng
nước thuốc, dầu sơn, bằng thang, và
bằng mực tàu.

Giá rẻ lắm

Số nhà 16 đường Turc.
Ngan nhà hàng Mottet, Saigon.

Nay xin kính mới.

E. POURTOU

Đường Amiral Courbet, số 33 đến 39
SAIGON

Rượu chất đồ trắng hiệu Médoc, hiệu
Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadais,
hiệu St-Emilion, hiệu Beaujolais, và hiệu
Bourgogne.

Có phân giải rõ ràng chứng cứ rằng không có
phụ rượu mạnh, ai muốn tranh bán không uối, vì
rượu tôi mà giá lại rẻ.

DỒN HIỆU SAI TRÈ BÈN ĐÈN NHÀ

Bồn hiệu có làm tờ giao kèo với sáu chủ vườn
làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bảy chủ
vườn có danh ở xứ Bordelais Kina Péla'o
Goudron Robert khai vị từ có danh và hiệp
theo phép vẽ sanh hơn hết.

Rượu Sam-banh, rượu hạt ớt Sam-banh, rượu
chát, thượng mỹ từ hiệu Bordeaux, hiệu
Bourgogne và rượu ăn bàn rất thượng nhâu.

TRONG LỤC CHÁU AI MUỐN MUA SẼ GỬI ĐÈN CHO
SONG CHỮ MUA PHẢI CHỊU TIỀN SỜ PHÍ

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Corap,
tại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sữa xe máy, đèn essence và
đèn alcool.

Có cho mướn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát,
giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất cứ
vật chi thì tôi mua giùm, niếu kỹ lưỡng gửi
tới chỗ ở máy ông.

HỒN-NHƯ-KY

義和源

Nghĩa-hòa-Nguyên

Tiệm may ở tại đường Turc, số 20
ngang nhà hàng Mottet, Saigon.

Tiệm tôi lập ra đã hơn mười năm rồi, may
đủ các thứ quần áo theo kiểu Tây, hoặc nỉ hoặc
vải bố Tây đủ thứ. May đã mau mà giá lại rẻ,
Xin chư Quý-ông hãy đến tiệm tôi, thì tôi cũng
sẵn lòng tiếp đãi tử-tế.

PHƯƠNG-DỊCH kính cáo.